

Utorak, 15. februar 2005.

Svedoci Jakup Krasniqi i Sussane Ringgaard Pedersen

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.20 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan, gospodine.

SVEDOK KRASNIQI: Dobar dan.

SUDIJA PARKER: Gospodine Krasniqi, podsećam vas na svečanu izjavu koju ste dali na početku svog iskaza. Ona je i dalje na snazi. Gospodin Topolski ima još nekoliko pitanja za vas.

ADVOKAT TOPOLSKI: Hvala časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI – NASTAVAK

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dobar dan gospodine Krasniqi .

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Dobar dan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na kraju našeg jučerašnjeg rada, juče uveče, vi ste prokomentarisali paragraf koji sam vam pročitao iz izjave Susan Ringgaard Pedersen. Pre nego što pređemo na sledeću temu a to je pritvor i hapšenje, želeo bih da se vratimo na ovaj paragraf, odnosno na jedan deo ovog paragrafa. Ono što ona kaže gospodine Krasniqi jeste su ona i organizacija čiji za koju je radila stekli utisak da su otmice ili hapšenja koje je počinila OVK bila sistematska, unapred planirana i organizovana. Insistiram upravo na ovim rečima " sistematska, unapred planirana i organizovana". Gospodine Krasniqi, vi ste nam detaljno govorili o ovome ali želeo bih da vam postavim još jedno pitanje. Da li ste vi ikada bili deo ili strana u bilo kakvim razgovorima ili sastancima sa nekima iz OVK kada je bilo govora o sistemu planiranja ili organizovanju pritvora ili hapšenja nevinih civila?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne. Nije bilo takvih sastanaka i nikada se nismo bavili takvim stvarima.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, kako ne bi bilo nikave zabune po ovom pitanju, kada kažete da nije bilo nikakvih sastanaka takve vrste, molim vas da nam razjasnite da li je ikada bilo govora između vas i vaših kolega po pitanju sistema planiranja ili organizovanja?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Rekao sam ne i nemam ništa da dodam na to.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Puno vam hvala. Sada ćemo da pređemo na treću temu o kojoj želim s vama da razgovaram. To je puno kraća tema gospodine

Krasniqi, tema o zatvaranju i hapšenju i pri tom mislim na civile, neborce. Setićete se da smo se juče dsložili kakva je razlika između ova dva pojma? Da li je u OVK smatrano da je legitimno opravdano zaustavljati, pritvarati i ispitivati ljude tokom rata?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno, tokom rata su ljudi su zaustavljani. Na primer, novinari koji su dolazili na područja gde je bila OVK bili su zaustavljani. Bilo je neophodno da ih zaustavimo i pitamo zašto su tamo došli. Moguće je da je bio slučaj ili dva da je neki srpski građanin ušao na naše područje i nakon što je ispitan bio je i pušten. To se dešavalo isključivo na našim područjima ali su bili i puštani posle toga. Ali želeo bih da kažem da su glavni putni pravci bili pod srpskom kontrolom.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Doći ćemo i do te pete teme, kontrole nad teritorijama. Ali pređimo sada na sledeću temu a to je struktura. Gospodine Krasniqi, želim da vam postavim pitanja koja se tiču strukture i organizacije unutar OVK sve do kraja avgusta 1998. godine. Razlog zašto sam izabrao taj mesec, tvrdim da imamo dokaze koji podupiru moju tvrdnju, da su brigade i bataljoni obrazovani ili su tek počeli da se organizuje krajem avgusta 1998. godine. Da li se slažete sa time?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Osvrnimo se onda zajedno na elemente i strukture organizacije sve do tog vremenskog perioda. Prvo, pretpostavljam da se slažete da bi se do tog trenutka OVK mogla da opiše kao gerilska vojska. Da li se slažete sa mnom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Već sam rekao da sve do aprila i maja 1998. godine OVK je bila gerilska vojska, zatim se povećala, ljudstvo se mobilisalo, regrutovalo i za izvesno vreme to je postala dobrovoljačka vojska Glavni štab je imao odgovornost da organizuje tu dobrovoljačku vojsku. Od aprila meseca to je bila dobrovoljačka vojska, od aprila pa do kraja avgusta, početka septembra to je bila prevashdno dobrovoljačka vojska.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, ja se ne slažem sa tim poslednjim odgovorom ili delom odgovora. Ono što ja tvrdim jeste da OVK nikad nije bila ništa drugo nego dobrovoljačka vojska. Nikada nije bilo mobilizacije, regrutovanja u redove OVK, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kada kažem "mobilizacija", ne mislim pri tome na regrutovanje. Ja sam na prethodnim sednicama već objasnio da pod mobilizacijom mislim na dobrovoljnu mobilizaciju, odnosno kao izraz solidarnosti sa borbom koju su počeli da vode vojnici OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Pratim ovo. Ali na početku vašeg prethodnog odgovora vi ste rekli, citiram: "Ja sam rekao da je do marta i aprila 1998. godine OVK je bila gerilska vojska a zatim se povećala" i zatim ste nastavili da govorite o mobilizaciji. Kad je reč o taktici koju je sledila OVK sve do a i nakon borbe u Orahovcu/Rahovec, o kojoj smo juče govorili, OVK je, zar ne, prevashodno sledila vojnu taktiku gerilskog rata, pucaj i beži i slično? Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I tokom tog istog vremenskog perioda, dakle do kraja avgusta 1998. godine, ona je imala ono što sam ja opisao, mislim da ste i vi isto takođe rekli, da je postojala horizontala komandna struktura. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I nije postojala definisana hijerarhija, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Naravno da nije. Jednostavno nešto tako nije bilo moguće.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I OVK je pretrpela, ako tako mogu da kažem, tokom tog vremenskog perioda a možda i kasnije, više unutrašnjih frakcija, zar ne? I pri tom mislim na FARK, Oružane Snage Republike Kosova. Da li se slažete s tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, u više navrata ste nam istakli da je vaša uloga bila prevashodno politička a ne vojna. Ne bih želeo da ni vaše ni bilo čije vreme gubimo na tu temu. Ali da li biste mogli da nam pomognete i odgovorite na nekoliko pitanja koja se tiču formiranja prvih vatrenih položaja, zatim jedinica, punktova i tako dalje? Da li možete da pomognete Međunarodnom sudu, na osnovu vašeg iskustva, po pitanju tih stvari ili ne možete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mislim da vaše pitanje mora da bude jasnije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. U pravu ste. Ja sam želeo da vidim da li uopšte možemo da razgovaramo o toj temi. Postaviću vam sada konkretno pitanje pa ćemo videti da li možete da nam pomognete. Tokom ovog vremenskog razdoblja o kojem govorimo, pripadnici OVK su se okupljali uglavnom u selima, kako bi ih zaštitili od napada srpskih snaga, zar ne? Takvo je bilo stanje stvari u početku, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mislite prvih dana posle marta meseca?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da, mart, april, maj, juni mesec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. To je bila uglavnom dobrovoljno orgranizovanje ljudi ili ljudi koji su želeli da se bore za slobodu zemlje i naroda.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ta spremnost da se bore porasla je vremenom i posle izvesnog vremena oformljena je izvesna orgranizacija i uspostavljene su straže u selima. Neki od tih ljudi imali su lovačke puške, kao što sam već rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da, već smo čuli dokaze u tom smislu. Naravno, neki od ljudi koji su bili dobrovoljci imali su nekog vojnog iskustva ali mnogi nisu. Takva je bila situacija tih prvih dana, zar ne gospodine Krasniqi, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Tako je bilo. I prvih dana ali i poslednjih dana.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, grupa muškaraca se skupila kako bi, na primer, kao što sam rekao, branili selo. I oni su na terenu sami donosili odluke po pitanju zauzimanja odbranbenih položaja i tako dalje. Dakle, to je bilo rađeno na jedan vrlo neformalan način, zar ne gospodine Krasniqi? Da li je tako bilo ako sam dobro razumeo?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Tako je bilo. I iz tih razloga Glavni štab je morao da organizuje sve te ljude u okviru jedne bolje organizacije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Komunikacije unutar grupe OVK kao i u selu a svakako i komunikacije između pripadnika OVK između više sela, su bile, da kažem, na primitivnom nivou u, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne znam da li je reč "primitivno" pravi izraz koji treba upotrebiti ali komunikacija se zasnivala na spremnosti ljudi da se bore protiv okupatora i policijskih i vojnih snaga.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vremenom su se lideri u tim grupama uspostavili. Njih nije niko iz vrha imenovao. To je tačno, zar ne? Oni su se sami unutar grupa izdvajali. Da li se slažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Tako je bilo. U najvećem broju slučajeva mi smo pratili kako su ti ljudi izabrani na položaje ali to je bilo na temelju doprinosa koji su dali našoj stvari.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pređimo molim vas sada na sledeću temu a to je kontrola nad teritorijama ili nedostatak kontrole . Sada ponovo govorimo o istom vremenskom periodu do kraja avgusta 1998. godine gospodine Krasniqi . Juče ste se složili da ono što ste izjavili u interjuiu datom *Spiegelu* da je OVK kontrolisala 40 posto teritorije bilo netačno. Da li se sećate da ste nam to juče izjavili?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Baveći se sposobnošću OVK tokom tog vremenskog perioda da osigura komunikaciju između jedinica, jedan od glavnih problema bio je, zar ne, da su mnoge od tih jedinica, pre obrazovanja brigada, bataljona i tako dalje, dakle pre kraja avgusta 1998. godine, bile veoma udaljene jedne od drugih u geografskom smislu. Da li se slažete s tim?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I možda se sećate da ste juče kad ste odgovarali na pitanja gospodina Whitinga u vezi dokumenata Međunarodnog crvenog krsta, izjavili da ste morali te dokumente da pošaljete tamo gde ste mogli, posredstvom kurira, to su vaše reči ili da se služite saopštenjima kao metodom, da pokušate da prenesete sadržaj tih dokumenata borcima OVK. Da li sam ispravno rezimirao kakvo je bilo stanje stvari kako ste nam vi to juče predočili gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Upotrebio sam pre nekoliko trenutaka reči "primitivni sistem komunikacija" i vi ste to prokomentarisali. Dakle, govorimo sada o primitivnim komunikacionim sistemima što takođe potada u kontrolu nad teritorijama. Sad govorimo o istom vremenskom periodu, komunikacije su bile ograničene između jedinica i grupa OVK u to vreme. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, bile su i te kako ograničene.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li su vremenom obrazovani centri koji su smatrani centrima radio veze unutar OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Postojao je takav centar na planini Kosmeč/Kosmac u Drenici/Dreničë.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A sa te planine u Drenici/Dreničë da li je vršeno emitovanje preko radio stanice?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, to bio radio voki-toki sistem ali ta planina je veoma visoka. I signal je išao do drugih vrhova tog planinskog lanca i na taj način je komunikacija uspostavljena, u svim slučajevima kada su nas srpske policijske ili vojne snage napadale.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A na primer, poziv za oružje, poziv za pomoć u Orahovac/Rahovec, taj poziv je išao preko rado odašiljača, zar ne? To je bilo sredinom jula 1998. godine. To je samo ovaj primer. Držimo se samo njega.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, mi nismo imali radio, već smo se služili sistemom koji su srpska policija i vojska koristile. I oni su ponekad i presretali i onemogućavali ovaj tip komunikacije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Razumem. Ali iz te radio baze na Kosmeču/Kosmac, kako ste vi objasnili, upućivan je poziv za pomoć za Orahovac/Rahovec, zar ne gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Orahovac/Rahovec je u Pješū/ Bješket e Zatriqit i ljudi koji su tamo bili imali su voki-tokije i oni su uspostavili vezu sa Kosmečom/Kosmac i znalo se šta se dešava u OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dok govorimo o temi Orahovca/Rahovec, pitam se da li bismo mogli da se vratimo na nešto o čemu ste juče govorili kada vas je ispitivao gospodin Whiting. Napominjem da je ovo na 47 i 48 stranici jučerašnjeg zapisnika. Vi ste nam govorili o borbama u Orahovcu/Rahovec i to ste povezali sa borbama na drugim mestima. Ono što ste juče rekli, gospodine Krasniqi, je da "Mi, odnosno generalni štab OVK, nismo odobrili taj napad jer nismo imali dovoljno oružja za oslobodjenje tih gradova". Da proverim da li sam vas pravilno razumeo. Da li vi kažete da je taj početak borbi u Orahovcu/Rahovec bio jedan spontan i nedozvoljen čin, barem što se tiče glavnog štaba? Da li je to ono što ste izjavili?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. To sam rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A ako bi pored reči "spontano" i "nedozvoljeno" dodao pridev da je to bio jedan "nepromišljen čin", da li biste se složili sa mnom gospodine Krasniqi, da je to bio nepromišljen čin OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Složio bih se. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Podsetite nas molim vas kada je počela ta borba u Orahovcu/Rahovec, koliko najbolje možete da se setite?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne bih mogao da vam navedem tačan datum.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li sam u pravu ako vam kažem da je to bilo negde sredinom jula, 16., 17. ili 18. jula? Tu negde.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mora da je bilo sredinom jula ali se ne sećam tačnog datuma.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. I pređimo sada na poslednju temu kojom bih želeo da se danas bavimo gospodine Krasniqi. Siguran sam da se ne sećate pa ću sada da vas podsetim. To je Srpska državna bezbednost. Naveo bih tri tvrdnje vezano za srpsku državnu bezbednost a ta vam pitanja postavljam i kao portparolu OVK a i naravno kao građaninu Kosova/Kosovë a isto tako i kao nekome ko je bio dugo u zatvoru u jednom periodu svog života. Prva je tvrdnja sledeća, gospodine Krasniqi je sledeća: Da li se slažete da je aparat srpske državne bezbednosti bio vrlo sofisticirana mašina?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, bila je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se slažete da je bila vrlo dobro oformljena i vrlo dobro finansijski podržavana od strane Beograda?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, bila je i jedno i drugo. I vojska i policija i tajna služba. Beograd je na neki način bio super sila u svim tim aspektima u okviru Balkana.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Bila je a ja ću se, naravno, ovde sada da fokusiram na krilo tajne službe. Bila je i veoma iskusna, vezano za rad sa svojim vlastitim stanovništvom, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, imali su dugačko iskustvo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, pitam se da li bismo mogli da to uporedimo sa jednom drugom vrlo poznatom organizacijom koja je funkcionisala u Istočnoj Nemačkoj, a mislim na *Stasi*? *Stasi* je, po mom mišljenju, bila organizacija koja je koristila kao jedno od sredstava ideju da bi građani trebali da špijuniraju i informišu jedni druge i to na vrlo značajnom stepenu. Prema vašem iskustvu i saznanju o životu na Kosovu/Kosovë, uključujući i vreme kojim se mi bavimo ovde na ovom Sudu, da li se može uporediti sa načinom na koji je funkcionisala služba državne bezbednosti Srbije ili ipak pravite neku razliku?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja mogu da kažem i verujem da je bilo slično, tajna služba Srbije bila je čak više sofisticirana od ove u Istočnoj Nemačkoj i ja ću ovde da navedem jednu cifru: od 1981. do 1991. godine, u tih 10 godina tajna služba je obradila 7.000 Albanaca koji su dali različite vrste informacija a posle 1991. godine, mnogi su Albanci napustili Kosovo/Kosovë zbog tog i takvog delovanja tajne službe Srbije i upravo je informacija tajne službe, ovo što vam govorim "da smo se posle 1991. godine bavili sa više Albanaca nego pre 1991. godine".

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pratim vas. A da li ste vi imali iskustva, a sada govorim o periodu do rata koji je uključivao i rat, da li je u vašem iskustvu i da li imate saznanja gospodine Krasniqi da su vršene neke operacije državne bezbednosti u kojima su ljudi ubijani a krivica je bačena na OVK? Da li je to...

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Bilo je takvih pokušaja. Na primer, krajem rata došlo je do jednog ubistva. Ubijen je profesor Univerziteta. On je bio visoko rangirani političar Demokratskog Saveza Kosova, bio je Srbin i bio je član delegacije u Rambujeu. Služba Državne bezbednosti je pokušala da to ubistvo pripiše OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. A sada bih da pogledamo još jednu drugu temu pod istim naslovom, da tako kažem. Nadovezaću se na nešto što ste nam vi juče rekli a to je na stranici 24 u transkriptu. Vi ste govorili o tome kako su ljudi bili držani i zatvarani i tako dalje.: "Ubeđen sam" rekli ste nam juče "da je beogradski

režim infiltrira u naše redove nenaoružane ljude". Ja bih želeo da razjasnim šta vi tu pokušavate da kažete gospodine Krasniqi? Da li sugerišete da se beogradski režim infiltrirao u redove OVK?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kad imamo na umu veoma profesionalnu organizaciju te službe, oni su imali mnogobrojne mogućnosti da infiltriraju svoje ljude u redove OVK i ja sam tu naveo primere ljudi koji su napustili ratne zone, koje je uhvatila srpska policija. I mi ništa ne znamo o njihovoj sudbini, čak ni danas. Ti ljudi su špijunirani i to su radili ljudi koji su radili za tajnu službu i koji su možda delovali čak unutar redova OVK. Međutim, želeo bih da kažem da čak i na područjima gde ja OVK imala kontrolu, oni su još uvek imali svoje ljude koji su tamo delovali.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Kada ste prvog dana davali vaš iskaz o istoj temi, na strani 43 transkripta vi kažete: "Mnogi su ljudi u to vreme a čak i danas povezani sa srpskom tajnom službom." Gospodine Krasniqi, hteo bih da na trenutak to zajedno pogledamo, jer to su moja poslednja pitanja koja ću vam postaviti. Da li vi doslovno mislite da je to istina da danas postoje ljudi koji rade za srpsku tajnu službu unutar Kosova/Kosovë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Iako to nije u okviru mog područja odgovornosti, ja sam ubeđen da je srpska tajna služba na Kosovu/Kosovë još uvek moćna.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi ste došli ovamo gospodine s položaja koji je veoma značajan i odgovoran u vašoj zemlji, ako mogu tako da kažem, kao jedan od vodećih političara, član Parlamenta i lider opozicije. Hteo bih da mi bude jasno šta vi kažete. Šta vi kažete da bi mogli da budu sadašnji ciljevi srpske tajne službe koja deluje u okviru Kosova/Kosovë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Cilj te službe na Kosovu/Kosovë – prvo treba da imate na umu da oni deluju na Kosovu/Kosovë, manje, više, 90 godina – je da oni žele da očuvaju na Kosovu/Kosovë svoju staru politiku vezanu za Kosovo/Kosovë, da destabilizuju političku situaciju i bezbedonosnu situaciju. I iz tog razloga tokom tih pet ili šest godina, oni su koristili građane Kosova/Kosovë, manipulirali njima, ne dopuštajući im da se integrišu u pozitivne promene koje su se dogodile u zemlji. Prema tome, delovanja te službe ima za cilj da se destabilizuje zemlja politički, da se svetu pokaže da Kosovo/Kosovë nije sigurna država ni za svoje vlastite građane i da ni Albanci, ni Međunarodna zajednica nisu u stanju da drže zemlju bezbednom, da osiguraju slobodu kretanja građana. Dakle, to su ciljevi te službe, višesrtuki ciljevi. Oni žele da destabilizuju Kosovo/Kosovë, da ga naprave nesigurnim za sve njegove građane.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I sada bih želeo da sa opšteg pređemo na konkretno gospodine Krasniqi. Kad kažem konkretno, mislim na eventualnu vezu onoga što ste vi rekli i samog ovog suđenja, ovog postupka koji se vodi pred ovim Sudom. Ja to činim zbog nečega što ste vi rekli vrlo rano u toku davanja svog iskaza. Želim da vam to pročitam iz transkripta. "Verujem..." rekli ste "...da je optužnica..." a to je strana sedam u transkriptu "Verujem da je optužnica protiv trojice optuženih izgrađena na politički motivisanim dokazima koje su dali ljudi koji su bili u službi nasilnih okupatora na Kosovu/Kosovë." Gospodine Krasniqi, ja sam na početku ispitivanja rekao da ću vam postavljati precizna pitanja i da očekujem precizne odgovore. Mogu li da vam kažem sledeće, vezano za ono što ste nam rekli malopre,

pre nekoliko minuta: da li je pozicija sledeća što se vas tiče, da ne bi bilo dobro za ovaj Međunarodni sud da isključi mogućnost da su svedočenja koja ovde daju neki od građana Kosova/Kosovë mogu da budu ili jesu bili pod uticajem srpske tajne službe? Vidim da je gospodin Whiting ustao, pa molim da za trenutak ne odgovorite.

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Whiting.

TUŽLAC WHITING: Časni Sude, ja ću da uložim prigovor na ovo pitanje. Kada je gospodin Topolski započeo ovu liniju ispitivanja, svedok je jasno rekao da je to izvan njegovog područja odgovornosti. Prema tome, ono što se ovde postavlja kao pitanje, ja bih rekao da je to čista špekulacija i nagađanje od strane svedoka i da nema osnove u bilo čemu što su rekli drugi svedoci ili što je prezentirano ovde na Sudu. Ako i postoji osnova za to ja mislim da možda svedocima ne bi trebalo dozvoliti da se bave čistim nagađanjem o drugim svedocima koji su došli sa svedoče ovde.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski izvolite.

ADVOKAT TOPOLSKI: Kao prvo, prigovor nije relevantan i ovaj Sud treba da ispita mogućnost saradnje između svedoka i te organizacije, vezano za svedočenje svedoka koji su došli da ovde svedoče. Ono što je ovaj svedok rekao u glavnom je posle ovog reda koji sam upravo naveo a rekao je: "Ja sam svedok da su da su oni procesuirani unapred pre nego sto su dati tužiocima ovog Suda. Oni su obradjeni od strane srpskih tajnih službi" i na osnovu ove izjave svedoka koji dolazi sa svog sadašnjeg položaja i onoga što je bio ranije i on to nije rekao olako i... i ukoliko želite da utvrdim da li ima osnove da odgovori na moje pitanje, ja neću oklevati da to učinim. Ali na osnovu onoga što je on rekao, ja sam postavio to pitanje.

SUDIJA PARKER: Molim vas, nastavite onako kako ste najavili, gospodine Topolski, da vidimo kakvo je činjenično utemeljenje tog predloga.

ADVOKAT TOPOLSKI: U redu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, čuli ste. Ono što ja želim da vas pitam je sledeće. Vi ste rekli da je promena politički motivisanih svedočenja ljudi koji su bili u službi tih nasilničkih okupatora, tim rečima, sada citiram vas: "Ja sam svedok koji je bio procesuiran unapred, pre nego što sam došao da svedočim pred Međunarodnim sudom. Oni su bili procesuirani od strane srpske obaveštajne službe." Gospodine Krasniqi, da li je ovo odgovor koji ste vi pošteno dali kada ste svedočili ovde sa tog mesta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Sve što sam ovde rekao, mislim da sam to rekao pošteno. Bio sam vrlo konkretan u svojim odgovorima i pokušao sam da sve što sam rekao potkrepim činjenicama. Ako neko zatraži od mene da ja ponovo to argumentujem, ja vam mogu pružiti nove činjenice koje će vam pokazati, dokazati da su moja uverenja zasnovana samo na činjenicama i ni na čemu drugom osim na činjenicama.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Jer nas upravo interesuju samo činjenice a ne nagađanja i eventualne glasine gospodine Krasniqi. Molim vas recite ovom Sudu na kojim činjenicama zasnivate vašu tvrdnju da su ljudi pre nego što su

dali izjave Tužilaštvu ovog Međunarodnog suda već bili obrađeni od strane srpske obaveštajne službe? Koje su činjenice za takvu tvrdnju?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja to zasnivam na mnogim svedocima koji su ovde došli da svedoče, na mnogim svedocima koji su učestvovali u sudskim postupcima na Kosovu/Kosovë i na činjenici da je bilo pokušaja, čak i ovde, da se tom ratu albanskog naroda na Kosovu/Kosovë da smer koji nije zasnovan na stvarnosti. i takođe zasnivam na činjenici da za sve zločine koji su izvršeni na Kosovu/Kosovë pre i za vreme rata od strane srpskih vojnih i policijskih snaga nije bilo nikavih sudskih postupaka, nikakvih krivičnih gonjenja tih zločina. Niko iz redova srpskih vojnika i srpskih vođa nije pozvan na odgovornost za zločine koji su izvršeni. I sve ovo kažem zato što to počiva na svedocima srpskih sluga koji su radili za te tajnu službu. Bilo je pokušaja u toku ovih godina od strane političkih snaga na Kosovu/Kosovë da učestvuju u političkim događajima u kojima su učestvovali i tužioci i radnici koji su pre toga radili za srpski režim.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski?

ADVOKAT TOPOLSKI: Izvolite?

SUDIJA PARKER: čini mi se da postoji jedan element koji bi mogao da bude u pitanju ovde. To je prva vaša rečenica odgovora.

ADVOKAT TOPOLSKI: Da.

SUDIJA PARKER: "Svedoci koji su ovde došli da svedoče". Ne znam šta ste tačno hteli time da kažete.

ADVOKAT TOPOLSKI : Časni Sude, ja mislim da bi možda bilo dobro da predemo na rad na privatnoj sednici na trenutak da ovo ispitamo.

SUDIJA PARKER: U redu. Prelazimo na rad na privatnoj sednici.

(privatna sednica)

(otvorena za javnost odlukom Pretresnog veća)

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Krasniqi, privatna sednica znači da niko izvan ove sudnice ne može da čuje šta se ovde govori.

sekretar: Sada smo na privatnoj sednici.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na početku vašeg odgovora rekli ste ovo: "Svedoci su dolazili ovamo da svedoče". Gospodine Krasniqi, ponavljam, nas ovde interesuju samo činjenice, ne špekulacije. Da li ste vi u poziciji da ovom Sudu date bilo koje ime bilo kog svedoka koji je došao ovde da svedoči pod uticajem srpske tajne službe? Molim vas samo odgovorite na ovo pitanje sa da ili ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Svedoci koji su dali izjave nisu svedočili pod svojim imenima, već pod lažnim imenima. Oni koji su davali iskaze pre nego što su svedočili pred ovim Pretresnim većem, bili su u tesnoj vezi sa srpskim tajnim službama.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ponovo vas molim odgovorite samo sa da ili ne na sledeće pitanje. Da li znate pravi identitet bilo koga od tih lica? Samo odgovorite sa da ili ne.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja ne znam njihova prava imena, ali znam njihova svedočenja.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim da budem jasan gospodine. Da li vi kažete da činjenica da su davali iskaze kao anonimne osobe govori da su radili ili da je njihovo svedočenje potencijalno bilo pod uticajem srpskih tajnih službi? Da li je to ono što vi kažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I to je vaš iskren stav gospodine Krasniqi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To nije samo moje mišljenje, ali kada ja govorim u svoje ime, to je onda moje mišljenje.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, nisam siguran da li bi Međunarodni sud smatrao odgovarajućom osnovom da mi dozvoli da se završim svoje nakrsno ispitivanje.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Pretresno veće smatra da to ne bi bila odgovarajuća osnova, gospodine Topolski.

ADVOKAT TOPOLSKI: Nemam više pitanja. Hvala vam mnogo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam gospodine Krasniqi na vašoj pomoći. To je sve što sam imao da vas pitam.

SUDIJA PARKER: Ne znam gde bih sada trebalo da gledam. U gospodina Mansfielda? Mislím da bi mogli da se vratimo na otvorenu sednicu gospodine Mansfield.

ADVOKAT MANSFIELD: Da, časni Sude.

(otvorena sednica)

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MASFIELD

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Dobar dan gospodine Krasniqi. Ja zastupam Fatmira Limaja koji sedi iza mene s desne strane. Biće vam drago da saznate da nemam mnogo toga da vas pitam. Mnogo toga je već pokriveno i nadam se da ću to moći da uradim za jedan sat ali vi znate koliko je to puno i žao mi je zbog toga. Želeo bih da počnem tako što ću da vas pitam o Fatmiru Limaju, kao osobi. Vi ste naveli juče da ste ga sreli u junu i posle toga u nekoliko prilika i da ste ga nesumnjivo sretali kada se rat završio i pre nego što je doveden ovamo na ovaj Sud. Želim da vas pitam sledeće: kao prvo, molim vas da li možete da navedete vaše generalno mišljenje o Fatmiru Limaju kao o osobi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Molim vas da nam kažete kakvo je vaše mišljenje.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kao što sam rekao, na drugoj sednici mislim da je to bilo juče, pozajem Fatmira Limaja od juna 1998. godine. A kasnije, posebno posle oktobra i novembra 1998. godine, upoznao sam ga još bolje zbog činjenice što smo obojica bili članovi glavnog štaba Oslobođilačke vojske Kosova. Tokom tog perioda on je bio moj bliski prijatelj, dobar prijatelj i čovek koji je mogao jako dobro da komunicira sa stanovnicima. On je davao veliku podršku građanima, posebno onima koji su se tokom srpskih ofanziva sklanjali u dolinama ispod planine Beriše/Berishe. Isto tako u dolinama iznad Kišne reke/Kishnarekë, Nekovca/Nekove, Banjice/Baicë i Krajmirovaca/Krajmirovce. U tim klancima tokom čestih ofanziva koje su pokretali Srbi, bilo je oko 60.000 do 70.000 civila koji su tražili sklonište i to uglavnom žene, deca i stariji ljudi. Tu je takođe bilo ljudi drugih starosnih dobi ali nije bilo dovoljno oružja da se naoružaju. Pomoć koju je on pružio tom civilnom stanovništvu je takva da da bi on trebalo da bude u drugačijem položaju i trebalo bi da dobije kompenzaciju za ono što je učinio. Međutim, stvari se u životu događaju na razne načine. Njegovo prisustvo ovde je nepodnošljivo za njegovu porodicu, za njega lično i za nas kao njegove prijatelje. Ali ipak mi mislimo da u ovim trenucima kada se događa pozitivni demokratski proces, njegovo odsustvo u tom procesu je veoma vidno. Ja vam iskreno kažem da je njegovo odsustvo vidljivo i da se ono oseća i u procesu pomirenja među građanima Kosova/Kosovë raznih nacionalnosti, pomirenja koje je cilj i svrha i ovog Suda. Mi verujemo da su istina i činjenice u korist Fatmirovu i da će se on vratiti svom životu. Kao što bi Disraeli rekao: "Život je kratak i treba ga proživeti".

ADVOKAT MANSFIELD: Gledajući u transkript, čini mi se da bi trebalo da stoji Disraeli a ne Izrael. Nisam siguran. Mislim da je Disraeli. Većina nas bi se s tim složilo, međutim ja bih zamolio da se reč "Izrael" promeni u reč "Disraeli" kako bi transkript od ovog trenutka bio tačan. To se pojavljuje u poslednjem odgovoru a sada bih ja prešao dalje.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Vi ste naveli da nije Limaj bio član glavnog štaba do novembra 1998. godine. A ja bih sada želeo da se vratimo unazad, ukoliko je moguće ali da se koncentrišemo na Fatmira Limaja. Period između avgusta i novembra je bio period kada su se osnovale brigade a u njegovom slučaju, ona koja je relevantna za Limaja jeste 121. brigada, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mi takođe znamo, i neću na to da trošim vreme s vama, da teritorija koju je okupirala ili da tako kažem, koju je držala 121. brigada nije bila identična sa onim zonama i podzonama koje su postojale pre avgusta. Je li to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada bih hteo da se vratimo još malo unazad, na period do kraja avgusta o čemu vam je postavljeno nekoliko pitanja danas popodne i još nekoliko pre toga a to je period otprilike između aprila i avgusta. Tada je teorijski postojalo sedam podzona koje ste spomenuli ranije. I to je tačno, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ja ću doći do stepena do kojeg su zone bile operativne ili aktivne za nekoliko trenutaka, međutim tačno bi bilo reći da Fatmir Limaj nije bio komandant koji je bio zadužen za bilo koju od zona, bez obzira koliko su bile aktivne ili neaktivne tokom tog perioda. Je li bio ili nije?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nije bio.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Stepen do kog je bilo koja od ovih zona bila operativna u tom periodu je u velikoj meri zavisio od toga koliko su bile organizovane podzone pre aprila 1998. godine. Na primer, Drenica/Dreničë je bila veoma organizovana ili više organizovana pre toga i bila je u boljem položaju da postane aktivna posle aprila. Da li bi to bio tačan opis?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: U stvari, ne znam da li možete da pokušate da napravite neko poređenje tih sedam zona. Možda bi to bilo malo nerealno, ali razlog što postavljam ovo pitanje je sledeći: odgovor koji ste dali Tužilaštvu bio je da je zona Paštrika/Pashtrik u periodu od aprila do avgusta zaostajala u pokušaja pravljenja bilo kakve organizacije. Da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, to sam rekao. Ako je potrebno ja mogu da govorim o organizaciji svake zone i kada je počela da se širi.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ako mogu ja ću se koncentrisati na Drenicu/Dreničë. Ona je na vrhu od tih sedam zona. Možete li da kažete gde se Paštrik/Pashtrik nalazio što se tiče organizacije i razvoja? Da li je pri dnu između tih sedam ili bliže sredini? Gde se nalazio?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Na sredini.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Na sredini. U zoni Paštrika/Pashtrik, koliko vi znate, postojalo je nekoliko jedinica u istom periodu april – avgust koje su počele da deluju?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možete li navesti imena bilo koje od jedinica koje su delovale u toj zoni tokom tog perioda a to je od aprila do avgusta pre nego što su osnovane brigade?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mogu da navedem neke, ne sve. U opštini Mališevo/Malishevë postojala je jedinica *Lumi*. U Orahovcu/Rahovec, u planini Zatrič/Zatriq bila je jedinica koja se zvala *500*, dobila je ime po broju. A bila je još

jedan jedinica u bivšoj opštini Suva reka/Suharekë, ona se zvala Lisi i postojala je još jedna jedinica u Prizrenu/Prizren, u selu *Vrinji*, ali se ne sećam imena te jedinice. Postojale su i manje jedinice ali se njihovih imena ne sećam.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Na osnovu ovog odgovora koji ste do sada dali, da li je jedinica *Lisi* bila poznata kao drvo a *Luma* kao reka? Ja vas samo pitam za razjašnjenje. Izvinjavam se što vas to pitam. Da li bi to bilo drugo ime za istu jedinicu na engleskom jeziku? Da li bi to Lumi značilo "Reka" a Lisi "Drvo"?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Tačno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Znači ne možete da se setite imana drugih jedinica. Želim da vas pitam za jedinicu koja je nosila naziv *Çeliku*. A da li vam je bila poznata ta jedinica?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Znao sam za jedinicu koju je vodio Fatmir Limaj a njeno je sedište bilo u Klečki/Klečkë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Sada bih želeo da o tome malo podrobnije porazgovaramo. U ovom periodu od aprila do avgusta, vi se to opisali kao drugu fazu u razvoju OVK, drugim rečima da je to bila međufaza u kojoj je OVK delovala kao gerilska vojska i bavila se vrlo konkretnim akcijama u konkretnim mestima i protiv konkretnih ljudi, ka prelasku u fazu kada je OVK postala dobrovoljačka organizacija, zatim u kasnijoj fazi počinje više da liči na redovnu vojsku. Da li bi moglo da se kaže da je to bila neka srednja faza?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A iz ovoga što ste do sada rekli stiče se utisak da je u toku te dobrovoljačke faze glavni problem za OVK predstavljao nedostatak infrastrukture, sredstava, novaca, oružja i komunikacija pomoću kojih bi mogli da se se organizuju svi oni ljudi koji su želeli da pruže otpor. Da li je to tačan opis?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Što je, kao prvo, praktično značilo da viša komanda, onakva kakva je postojala, dakle taj mobilni Glavni štab koji se selio s mesta na mesto, ne bi znala nužno koliko se ljudi prijavilo dobrovoljno u OVK i koga su među sobom izabrali za svoje vođe. Da li bi to bio korektan opis?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Na sličan način ako bi se sada prešlo na nivo jedinica, ja ih zovem "jedinice", koje su delovale kada su se prijavljivali dobrovoljci, dakle te pojedinačne jedinice i grupe ne bi znale koliko se ljudi, dobrovoljaca prijavilo za druge jedinice na drugoj strani planine, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Oni nisu znali to.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A pod tim okolnostima o kojima sam upravo govorio, slažete li se da, stoga, bilo zbrkano i teško ostvariti kontrolu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, to je bilo teško.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Oprostite, ja ću sada ponoviti pitanje. Pitanje je imalo je dva dela. Dakle bilo je teško ali je bilo i dosta zbrke u ovom periodu, zar ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Bilo je teško, bilo je zbrke i podela koje su stvarale srpske policijske i vojne snage koje su to još više otežavale.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možda ste već videli ove karte ranije.

ADVOKAT MANSFIELD: Molim da se svedoku pokaže karta pod brojem P1.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A ako se pred vama ne nalazi ta karta, pojaviće se za koji trenutak. I želeo bih naročito da pogledate mapu broj šest iz dokaznog predmeta P1. Dakle ako pogledate kartu broj šest, kao što vidite, sve su numerisane, to je karta na kojoj se nalaze sela obeležena crvenim tačkama. Mislim da je to faktički sedma karta u toj zbirci. Pred vama se nalazi karta broj šest. Tu ćete videti ... Dakle, idem ovim putem: Lapušnik/Llapushnik se nalazi u jednom crvenom kvadratu a ispod toga je Beriša/ Berishe, to je jedan crveni trougao. Idemo ravnom linijom nadole do Klečke/Klečkë. Da li vidite gde je Klečka/Klečkë koja je obeležena crvenom tačkom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, vidim.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Možda nećete moći da nam pomognete u odgovoru na sledeće pitanje, ne znam da li ste u stanju da na njega odgovorite ali pitanje je sledeće: u ovom periodu od aprila do avgusta da li su vam poznata sela u kojima je konkretna jedinica koja je bile pod komandom Fatmira Limaja, Čeliku/Čeliku jedinica, odlazila da pomaže drugim grupama? Na primer, ako pogledate levo, ako gledate na karti, to je zapadno. Vidite Ladrovac/Lladrovc a zatim vidite drugo selo Trpeza/Tërpezë, upravo nešto dalje od toga. Ako vas pitam za ta sela, da li možete da nam pomognete odgovorom ili ne? Dakle kojim selima je njegova jedinica ili on pomogao?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Hoćete da kažem kako je pomagao meštanima ili podršku koju je davao drugim grupama za vreme napada neprijatelja?

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mislim na ono prvo što ste pitali, drugim rečima, gde je on odlazio da pomaže građanima, odnosno meštanima i kako je pomagao u ovom postepenom rastu otpora, pretvaranju u jedinice i tako dalje? Dakle, pitam u tom periodu od aprila do avgusta, sela u koja je on odlazio? Počecu sa onima koje su zapadno odavde. Za ona koja su nešto dalje na jugu, Mališevo/Malishevë na primer, zatim Banje/Banjë, Balince/Balincë. Dakle, u koja sela je on odlazio, najpre da bi pomogao meštanima, a zatim da bi pomogao meštanima da se sami zaštite od Srba?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Koliko se sećam, naravno da je on pomagao. Prvo u svom rodnom mestu Banje/Banjë, zatim Trpezu/Tërpezë i Ladrovac/Lladrovc a ono čega se ja sećam, to je da je tokom ofanzive, kao što sam rekao, druga sela na istočnom delu i severoistočno od planine Beriše/Berishe.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hteo bih da vas pitam konkretno o Lapušniku/Llapushnik. Vi ste već rekli da je Lašušnik/Llapushnik u opštini Glogovac/Gllogovc koji je bio u Drenici/Drenicë. Prema tome, da li vi kažete da je

Lapušnik/Llapushnik spadao u zonu koja je, u stvari, u to vreme između aprila i avgusta bila najbolje organizovana, pod zonu Drenice/Dreniče?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li ste vi za to vreme imali prilike da lično odete u Lapušnik/Llapushnik? Da li se sećate toga, da li jeste ili niste odlazili?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Nisam bio u Lapušniku/Llapushnik.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Na ovoj karti vidimo, naravno znam da je to drugačije na terenu ali vidimo da on nije tako daleko od vašeg mesta rođenja Negrovce/Negrovc koje je malo severozapadno od Lapušnika/Llapushnik. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Neću se dugo na tome zadržavati, ali u tom razdoblju mi smo čuli od vas da ste se vi kretali s mesta na mesto kao portparol Glavnog štaba i da ste često menjali mesto?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li možete da nam kažete u kom području ste se kretali u to vreme? Hoćete li nam samo reći neka mesta gde ste odalžili, kako bi ovo Pretresno veće moglo da stekne utisak o tome koliko ste daleko putovali? Možda je lakše da nabrojite mesta u koja ste išli? Recimo, da li ste išli čak do Mališeva/Malishevë na zapadu ili do Zborca/Zborc na istoku i tako dalje? Ako možete samo da nam date predstavu, parametre o tome kuda ste se kretali, u kom području u tom periodu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Mi smo se premestili u Klečku/Klečkë kada smo davali intervjuje ili imali sastanke a zatim u Divljaku/Divlakë, u Berišu/Berishe. Između Divljaka/Divlakë i Beriše/Berishe postoji jedno malo selo koje nije obeleženo na ovoj karti. To je Novo Selo/Novosellë. A zatim u Trpezu/Tërpezë, Orlane/Orllan, u Negrovac/Negrovc, odnosno u blizinu Negrovca/Negrovc, tu postoji još jedno malo selo zvano Vučak/Vučak, koje takođe nije na ovoj karti. Na zapadu smo išli do Banjice/Baicë a zapadno od Banjice/Baicë je selo Trdevac/Tërdec. I tu smo išli, u to mesto a stigli smo i do sela u Drenovcu/Drenovc a to je na severoistočnom delu Srbice/Skenderaj. Išli smo i u sela u opštini Vučitrn/Vushtrri, zatim u opštini Mitrovica/Mitrovicë i u Podujevu/Podujevë. Bio sam u području u kome se nalaze sela Dukadin/Dukagjin i Suva Reka/Suharekë. To je bilo moje kretanje u svojstvu portparla u to vreme.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hvala. Pitanje koje sam sada hteo da vam postavim je sledeće: s obzirom na to kuda ste se sve kretali, da li ste u bilo kom trenutku čuli da se priča da se u Lapušniku/Llapushnik nalazi neki zatvor-logor?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: U to vreme ja nisam za to čuo i to kažem s punom odgovornošću. Čuo sam za navodni zatvor-logor nakon hapšenja Fatmira i njegovih drugova.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hteo bih da vam postavim još jedno pitanje s obzirom na vaš položaj u glavnom štabu. Da li je Lapušnik/Llapushnik kao lokalitet bilo dobro mesto za smeštaj, odnosno za otvaranje jednog logora-zatvora u periodu od aprilu do avgusta?

TUŽLAC WHITING: Časni Sude, ja ću ovde staviti prigovor. Kao prvo zato što je svedok rekao da nije učestvovao u operacijama a zatim on je rekao da nije bio u Lapušniku/Llapushnik u ovo vreme uopšte. Prema tome, mislim da bi njegov odgovor na ovo pitanje bio čista špekulacija.

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, šta vi kažete?

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, ja želim dve stvari da kažem. Kao prvo, on je naravno rekao da u tom periodu nije bio u Lapušniku/Llapushnik. To ću reći u uvodu. Međutim, iz njegovih odgovora se vidi da je on dosta putovao. Ja tvrdim a mislim da nije stavljen prigovor na ovo što sam pitao, dakle kada sam pitao da li je za sve vreme u ovom periodu, tokom svih tih putovanja čuo za ovaj logor-zatvor i tu nije bilo prigovora. Međutim, u drugom delu, kao osoba koja nije učestvovala u operacijama, to ne znači da on nije o tome nešto znao, naročito s obzirom na to da je bio portparol i da je bio u vrlo bliskim kontaktima sa Glavnim štabom, znači sa ljudima koji su znali za sve operacije. I on je morao s vremena na vreme da bude i na frontu, tamo gde su se dešavale operacije, jer nije se moralo imati vojno iskustvo da bi se znalo da je Lapušnik/Llapushnik bio na liniji fronta. To je ono što mi tvrdimo.

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, s obzirom na to što ste rekli u vezi sa prigovorom, ja bih rekao da vaš odgovor ima vrlo malu težinu, međutim ja neću doneti odluku da ne treba da postavljate to pitanje. Ali osnova za postavljanje tog pitanja mi deluje prilično klimavo.

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Razumem prigovor i razumem vašu poentu, časni Sude. Naravno, neću traćiti vaše vreme da bih postavljao pitanja na koja dobijamo odgovore, barem kada je o ovim stvarima reč, o tome da li je to u redu. Ostavljam komentar za kasnije. Vidim koliko je sati. Pitam se da li ste razmišljali --

SUDIJA PARKER: Da. Čekao sam da udahnete vazduh pa da vam uskočim u reč i kažem da sada pravimo pauzu. Nastavićemo sa radom u 15.55 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Whiting.

TUŽLAC WHITING: Hvala časni Sude. Pre nego što svedok uđe i nastavi se sa unakrsnim ispitivanjem, samo bih hteo da pokrenem jednu temu zbog koje mi imamo određenu zabrinutost. Mislim da je došlo do pogrešnog utiska koji je ostao posle završetka unakrsnog ispitivanja gospodina Topolskog. Ja sam i sa njim o ovome razgovarao i on se složio sa mojim stavom. Na kraju njegovog unakrsnog ispitivanja, mislim da je to bilo na 16 stranici, svedok je rekao da on ima činjenice koje može ponuditi, da su ljudi pre nego što su dolazili da svedoče pred ovim Međunarodnim sudom, bili već obrađeni od strane Srpskih Obaveštajnih službi. Da bismo pružili priliku svedoku da te činjenice izloži ovde, mi smo prešli na rad na privatnoj sednici i mislim da je zbog toga moglo doći do negativne reakcije u javnosti i pogrešnog

zaključka, pa mislim da bi sada trebalo da uđe u zapisnik i to na javnoj sednici da u stvari svedok nije pružio nikakve dokaze koji bi potkrepljivali ono što je on rekao.

SUDIJA PARKER: Vi znači predlažete da ovo što ste vi upravo rekli sada, da to treba da uđe u zapisnik.

TUŽLAC WHITING: Da, časni Sude. Mislim da bi to bilo sasvim dovoljno. Možda ne bi bilo loše da se i onaj deo koji je bio vođen ove nedelje na zatvorenoj sednici, objavi, da postane javan, da se pretvori u javni za potrebe zapisnika.

SUDIJA PARKER: Mislim da je sasvim umesno i tačno da se kaže da ništa nije rečeno na toj privatnoj sednici što bi moralo da ostane zatvoreno, i mislim da je vaša sugestija gospodine Whiting u redu, i mi ćemo izdati nalog da se taj deo sednice proglasi javnim. Hvala vam gospodine Whiting što ste na ovo skrenuli pažnju.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield izvolite. Imate reč.

ADVOKAT MANSFIELD: Hvala časni Sude.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Gospodine Krasniqi, poslednje pitanje koje želim da vam postavim, mada će vam možda biti potrebno nešto više vremena da odgovorite, odnosi se na vašu raniju ponudu koju ste ovde izneli, da možete da predočite ovom Sudu u periodu od aprila do avgusta 1998. godine, razvoj podzona i njihovo pretvaranje u opertivne zone. Govorili smo o Drenici/Drenič, za koju ste vi rekli da je bila najoperativnija a Paštrik/Pashtrik ste procenili kao srednje razvijenu zonu. Sada bih želeo da nam pomognete da samo pomenemo koje su još sve druge zone postojale. Mislim da to i nije sporno. Mislim da je u Drenici/Drenič komandant bio čovek po imenu Selimi. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A vi ste već rekli koje su opštine potpadale pod to. Prema tome, sada ću ih se samo nakratko dotaknuti. Ako grešim molim vas da me ispravite. Da li bi druga podzona, na osnovu onoga što ste već rekli, bila zona Dukadžina/ Dukagjin, južno, odnosno zapadno od Drenice/Drenič. Ako je to tačno, recite, ako nije, recite koja bi to zona bila?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, to je bila podzona broj tri a kasnije postala zona broj tri i bila je u organizacionom i operativnom smislu odmah iza Drenice/Drenič.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Izvinite, moram ovde da zastanem na trenutak. Gledam u odgovor pa se pitam da li je došlo do nesporazuma. Kažete: "Da, to je podzona broj tri a kasnije zona broj tri". Izvinjavam se što pitam. Da li je to tačno? Da li je to bila neka druga podzona koja je kasnije postala zona broj tri?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je ista stvar.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ista stvar, da. A ko je bio komandant te zone ako se sećate? Naravno, opet govorimo o istom periodu, od aprila do avgusta, ako to znate?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Komandant zone, on je to kasnije postao. Ali u ovom periodu to je bio Ramush Haradinaj.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pošto su te zone jedna blizu druge, da li nam možete reći koje su opštine spadale u tu zonu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da li možete da nam kažete?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Deo zone je bio Istok/Istog, koji je bio na severnom delu Dukadžina/Dukagjin; Peć/Pejë, Dečani/Dečan, Đakovica/Gjakovë i deo opštine Klina/Klinë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Hvala vam. Dakle u organizacionom smislu, šta je dolazilo posle ove podzone tri? Opet govorimo o istom vremenskom periodu.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je bilo vrlo slično po rangiranju ovima iz Paštrika/Pashtrik i Šalja/Shala i Bajgora/Bajgorë nego zoni Lap/Llap.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Najpre da govorimo o Šalji/Shale. Ko je bio odgovoran u ovom periodu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Rahman Rama.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A pomenuli ste i Paštrik/Pashtrik. Ko je bio komandant tamo?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, da. U Paštriku/Pashtrik je bilo raznih ljudi. Prvo je bio Musa Jashari a kasnije je bio Ekrem Rexha. I na kraju to je bio Tahir Sinani.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Pomenuli ste tri pojedinca ovde. Da li su se ta tri pojedinca smenjivala, preuzimali dužnost jedan od drugog? Da li se sve to događalo u periodu od aprila do avgusta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Od aprila do avgusta, odnosno ne od aprila, već krajem jula je bio Musa Jashari, do novembra, ako se dobro sećam. A posle novembra je bio Ekrem Rexha a u martu i aprilu 1999. godine komandant je postao Tahir Sinani.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Da se zadržimo na trenutak na podzoni Paštrik/Pashtrik. Da li to znači da u stvari nije faktički bilo nikoga ko je bio komandant cele zone, odnosno podzone u periodu od aprila do jula 1998. godine?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, nije.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A recite mi samo u ovom slučaju, ne za sve slučajeve, samo u ovom slučaju, koje su opštine podpadale pod zonu Paštrika/Pashtrik, kako ste je vi shvatalili, u tom periodu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To su bile opštine Mališevo/Malishevë, Orahovac/Rahovec, Prizren/Prizren, Šari/Sharri, nekadašnji Dragaš/Dragash i opština Suva Reka/Suharekë.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A ova zona koju ste stavili otprilike u istu ravan kao što je ona u Šalji/Shala i Paštriku/Pashtrik, bila je podzona Lap/Llap. Mogu li da vas pitam nešto o tome? Ko je bio komandant te zone u tom periodu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Glavna osoba koja je bila zadužena za tu zonu je bio Rustem Mustafa.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mislim da imamo još dve podzone. Neka to, dakle, bude broj šest. Da li je to Nerodimlje/Nerodime?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: A u vezi sa tim, u kom trenutku, od aprila do avgusta je u toj zoni postojao neko ko je imao opštu komandu nad tom zonom?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Otprilike u julu ili možda početkom avgusta, komandant te zone je bio Shukri Buja ali moram ovde da kažem da je to zona koja je ležala severoistočno od Šar planine/Malet e Sharrit i trebalo bi da su u nju ulazile opštine Štimlje/Shtime, Lipljan/Lipjan i Kačanik/Kaçanik. I Uroševac/Ferizaj. Ali mislim, zbog geografskih karakteristika, vojska je bila organizovana samo u selima u opštinama koje su bile u podnožju Šar planine/Malet e Sharrit.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Mislim da nam je ostala samo još jedna podzona a to je zona Karadak/Karadak. Je li to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: U redu. Ponoviću isto pitanje. Dakle, u tom istom periodu u kom trenutku se pojavio neko ko je tamo bio komandant?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ovo je zona za koju bi se moglo reći da je bila manje angažovana u vojno-operativnim aktivnostima. Komandant te zone je bio imenovan krajem 1998. godine ili možda početkom 1999. godine i on se zvao Ahmet Isufi.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: U redu. Puno vam hvala na vašoj pomoći.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Mansfield. Gospodine Guy-Smith vi imate reč.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Dobar dan gospodine Krasniqi. Ja zastupam Haradina Balu. Ja ću vam sada postavljati pitanja samo o jednoj stvari. Neću ponavljati pitanja o onim oblastima koje su već pokrile moje kolege. A ovo o čemu ću ja da vas pitam tiče se civilnog stanovništva koje je izmešteno iz svojih domova u letnim mesecima 1998. godine. Vi ste pomenuli da je u dolinama planine Beriše/Berishe, dakle u dolinama iznad sela Kišna Reka/Kishnarekë, Nekovca/Nekoc, Banjice/Baicë, Sedlari/Shalë, Krajmirovci/Krojmir bilo otprilike 60.000 do 70.000 raseljenih lica, seljaka koji su bili isterani iz svojih sela, kao posledica srpske ofanzive. Da li je to tačno?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Možete li nam reći kada je počelo to raseljavanje, odnosno u kojim mesecima su ljudi počeli da beže iz svojih domova usled srpskih pokreta?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Raseljavanje ljudi iz njihovih domova počelo je polovinom jula i to naročito u Orahovcu/Rahovec a onda kako se intenzivirala neprijateljska ofanziva, u avgustu i septembru mesecu, stanovništvo je bilo prisiljeno da beži iz svojih domova i da se smešta u doline i sklanja u brda. To je bilo u planini Beriša/Berishe, na drigoj strani asfaltiranog puta u selima Drenice/Dreničë, Ternez i Dubček, dolini Banjice/Baicë, na planini Vrbovcu/Vërbovc. Seljani su napuštali svoje domove i smeštali se u ova sela gde su imali neku vrstu strateške podrške, a to se događalo tokom čitavog leta 1998. godine.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada ste rekli da su se seljani razmestili u mesta gde su mogli imati neku vrstu strateške podrške, ko se brinuo o tim seljanima koji su dolazili u tom talasu iseljenika koji su dolazili u taj kraj?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Članovi OVK su bili ti koji su, pre svega, štitili ove ljude, jer i njihove porodice su bile među tim raseljenim ljudima, pa su vojnici s jedne strane vodili borbe a s druge strane su se starali o porodicama i odvodili ih u bezbednija područja.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li bi bilo tačno reći da tokom te, kako ste je vi nazvali, srednje faze u OVK, u vreme kada nije bilo infrastrukture, nije bilo sredstava, novca, oružja ili sredstava komunikacija a da je u to vreme, između ostalog, situacija postajala još gora, bilo vrlo teško da ljudi deluju zbog tog velikog talasa raseljenih ljudi?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, to je tačno i vođe OVK su, naravno, morale da pomažu civilno stanovništvo, tako da se u mnogo slučajeva dešavalo da su im davali sav onaj višak hrane koju su oni imali. Dakle, davali su raseljenom stanovništvu.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Hvala vam mnogo. Nemam više pitanja.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Guy-Smith. Gospodine Whiting imate reč.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala časni Sude. Gospodine Krasniqi, imam samo nekoliko pitanja i onda će se završiti vaše ispitivanje, izuzev ukoliko i Pretresno veće ima pitanja za vas. Vi ste govorili o organizaciji FRAK. Sećate se da ste govorili o FARK-u? To su Oružane snage Republike Kosova?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je FARK bio deo OVK ili je to bila zasebna organizacija?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Trebaće mi nešto vremena da vam odgovorim na to pitanje.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Pa molim vas da prvo odgovorite na pitanje a onda nam dajte i dodatno objašnjenje.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: To je bila jedna druga organizacija.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Ako možete da nam date kratko objašnjenje, onda vas molim da to učinite?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: 1991. ili 1992. godine, ako se ne varam, bivši oficiri Jugoslovenske vojske, mislim pri tom na albanske oficire je organizovala Vlada Bujara Bukoshi. Reč je o Vladi koja je bila u egzilu i oni su pokušali da sa tim ljudima osnuju vojsku ali Srpska Tajna služba je veoma rano saznala koje su njihove namere i uhapsila neke od njih. Tako da su neki otišli sa Kosova/Kosovë i nastavili da žive u zapadnim zemljama. Po izbijanju rata, kadrovi koji su prethodno bili pokušali da osnuju tu vojsku a koji su se smatrali profesionalnim vojnicima, ponovo su se okupili na Kosovu/Kosovë. Otpočeli su pregovori sa njima, sa Vladom Bujar Bukoshi koja ih je plaćala i složili su se da dođu na Kosovo/Kosovë kao vojni stručnjaci i da se bore pod zastavom OVK, ali su zapravo nastojali da održe svoje stare veze, s obzirom na njihovo pređašnje obrazovanje. Usled toga, ta formacija je nanela veliku štetu OVK. Ja sam to već pominjao ranije na nekoj od sednica i rekao sam da su ti ljudi srpskim snagama predali nekih 5.000 ili 6.000 komada oružja. Deo njihove vojske se povukao u Albaniju. Bilo je to krajem avgusta ili početkom septembra 1998. godine i tada je nekih pedesetak vojnika ostalo. Ovo je objašnjenje, to kratko objašnjenje koje sam želeo da vam saopštim u vezi sa FARK-om.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: A Tahir Zemaj, da li je on bio pripadnik FARK-a?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Mislim da ste rekli da ... to je bilo na prethodnoj sednici. Možda upravo u vezi ovoga što ste sad rekli. Rekli ste da je Tahir Zemaj delovao u zoni Dukađin/Dukagjin tokom letnjih meseci 1998. godine. Da li ste to izjavili?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Osim zone Dukađin/Dukagjin, po vašim saznanjima, da li je FARK delovao još negde drugde ili je bio ograničen isključivo na zonu Dukađin/Dukagjin?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Bilo je pripadnika FARK-a i izvan Dukađina/Dukagjin ali su oni imali ograničene mogućnosti delovanja, s toga su oni krajem 1998. godine prestali sa svojim dejstvima.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Da li znate gde su oni bili izvan Dukađina/Dukagjin?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, znam. Dejstvovali su prevashodno u zoni Paštrik/Pashtrik.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: A gde u zoni Paštrik/Pashtrik?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Prevashodno u opštini Suva Reka/Suharekë.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Danas su vam postavljena pitanja o borbama u Orahovcu/Rahovec i rekli ste da Glavni štab nije dozvolio te borbe i ako sam vas

ispravno razumeo, to je bio jedan spontani čin. Želim da vam postavim nekoliko pitanja s tim u vezi. Kada je OVK preuzela kontrolu nad Orahovcem/Rahovec tokom tog kratkog vremenskog perioda, da li je to bilo prvi put da je OVK zauzela jedan veći grad na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da, bio je to prvi grad, istina, manji grad koji je OVK imala pod svojom kontrolom.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Da li znate ko je bio na čelu OVK prilikom napada na Orahovac/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Orahovac/Rahovec je imao vlastitu jedinicu koja je do tog trenutka delovala izvan grada. U trenutku napada vođe te jedinice nisu bile tamo. Nisu bili ni u Orahovcu/Rahovec ni na Kosovu/Kosovë. U to vreme Glavni štab je imenovao dva vojna lica, kako bi videli koje su mogućnosti po pitanju operacija OVK, to su Agim Çela ...

prevodioci: Prevodilac se izvinjava, nije čuo drugo ime.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR:...i kako bi ispitali tamošnje stanje stvari i videli šta mogu da urade. Tako da su oni otišli u Orahovac/Rahovec i dali su uputstva jedinici iz Orahovca/Rahovec da ne ulazi u grad jer OVK nije bila spremna sa stanovišta odbrane da brani grad, tako da nije ni trebalo da ulaze u grad. Ovo sam već izjavio tokom prethodne sednice. I isto se desilo i u mestu Veliki Belačevac/Bellaqevci i Madhë, u rudniku Obilić/Obiliq. To je, naime, jedno od najbližih naselja Prištini/Prishtinë. I njima je bilo rečeno, s obzirom na ograničeni broj oružja koji su imali, specijalno da bi odbranili to naselje, Veliki Belačevac/Bellaqevci i Madhë nije bio u brdovitom terenu, što je je otežavalo OVK odbranu tog mesta, da ne bi trebalo da dođe do napada. Međutim, ta oba napada su se odigrala bez odobrenja glavnog štaba.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Ali ko je vodio napad na Orahovac/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Prvo je to bila jedinica iz Orahovca/Rahovec. Ali tamo je bio jedan oficir, ne znam kako se zvao. On je imao pseudonim Piktori. On je pohađao Vojnu akademiju u Jugoslaviji ali nemam više informacija o toj osobi. Ono što znam jeste da je do napada došlo bez odobrenja glavnog štaba. Po zauzimanju grada Glavni štab je imenovao Agima Çelu na čelo pokreta odbrane Orahovca/Rahovec. To je bila odluka koja je na brzinu doneta i posle toga je došlo do žestokih borbi i tokom tih borbi, Agim Çela, je poginuo.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Posle borbe u Orahovcu/Rahovec, da li ste čuli bilo šta o nekih četrdesetak srpskih civila koji su bili zarobljeni tokom te borbe i koje niko nikad više nije video? Da li ste ikada čuli nešto o tome?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, nisam nikada čuo.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Da li ste ikada išta čuli da je 121. brigada postojala u to vreme i da je ona učestvovala u borbama u Orahovcu/Rahovec?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Kad je došlo do borbi u Orahovcu/Rahovec, brigade još nisu bile ni obrazovane a ni imenovane. Da vam dam jedan primer: 121. brigada je dobila ime po Ismetu Jashariju čiji je pseudonim bio Kumanova a on je poginuo krajem avgusta. Bilo je to 25. ili 26. avgusta. Nisam siguran. Ali bilo je to krajem avgusta. Tako da brigada nije mogla da dobije ime pre nego što je on poginuo.

To znači da je ona dobila ime tek pošto što je on poginuo u borbama sa srpskim vojnim snagama.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Pre nego što je 121. brigada postala poznata po imenu Kumanova brigada, da li je imala neko drugo ime?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Po vašim saznanjima da li se ona ikada nazivala kao samo 121. brigada?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja vam kažem ponovo da brigade nisu bile obrazovane u zoni Paštrik/Pashtrik pre letnje ofanzive, znači pre avgusta. Pre avgusta bilo je pokušaja da se obrazuju brigade u zonama Drenice/Dreničë i Dukadžina/Dukagjin.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Pređimo sada na jednu drugu temu. Govorili steo podeli između zone Drenica/Dreničë i zone Dukadžin/Dukagjin. Želeo bih samo da se uverim da sam ispravno razumeo. Da li ste rekli da je opština Klina/Klinë bila podeljena između te dve zone? Jedan deo Kline/Klinë je bio u Drenici/Dreničë drugi deo Kline/Klinë je bio u Dukadžinu/Dukagjin?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Tako je. Nekada su zone, na primer, bile podeljene u zavisnosti od puta.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: To nas vrlo dobro vodi do mog sledećeg pitanja. Kada je reč o podeli između zone Drenica/Dreničë i zone Paštrik/Pashtrik, da li ste ikada čuli da je zapravo granica između te dve zone bio put Peć/Pejë – Priština/Prishtinë? Da li ste ikada čuli nešto u tom smislu?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne čitav put. Put Peć/Pejë – Priština/Prishtinë ne dele zone Drenica/Dreničë i Dukadžinu/Dukagjin. Želim ovo da vam razjasnim.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Molim vas da to učinite.

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Klina je, znači pre nego što krenete mostom u Klinu/Klinë, sa leve strane kada idete za Peć/Pejë, ima jedan put koji vodi ka Đurakovcu/Gjurakoc. I kada idete ka Đurakovcu/Gjurakoc, sela koja se nailaze s leve strane tog puta su u zoni Paštrik/Pashtrik. Po ulasku u Klinu/Klinë imaju dva puta. Jedan vodi ka Đurakovcu/Gjurakoc i Istoku/Istog i upravo to je bila granica između Drenice/Dreničë i Dukadžina/Dukagjin. A ako krenete drugim putem iz Kline/Klinë prema Đurakovcu/Gjurakoc, sela sa leve strane pripadaju zoni Dukadžina/Dukagjin. Sela sa desne strane pripadaju zoni Drenica/Dreničë. Ovaj put od Kline/Klinë do Đurakovca/Gjurakoc i Istoka/Istog preseca put Mitrovica/Mitrovicë-Peć/Pejë . Da ponovim: taj put Mitrovica/Mitrovicë-Peć/Pejë je bio linija razdvajanja. Ako idete od Đurakovca/Gjurakoc, sa desne strane je bila zona Drenice/Dreničë a sa leve strane je bio deo zone Dukadžin/Dukagjin.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Želeo bih da vam postavim pitanje u vezi jednog dela puta o kome niste govorili a reč je o delu puta Priština/Prishtinë – pa sve do raskrsnice Orlate/Arllat. Tu jedan put ide ka Peći/Pejë a drugi ide ka Orahovcu/Rahovec. Da li ste ikada čuli da je taj deo od puta Priština/Prishtinë do raskrsnice Orlate/Arllat bio granica između Paštrika/Pashtrik i Drenice/Dreničë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Da. Ali ne čitav taj put. Ja vam mogu pomenuti, odnosno navesti čak i konkretna sela.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Postaviću vam sad pitanje pa ćemo ovo tako razjasniti. Koncentrišimo se sada na taj deo puta između Peći/Pejë i Prištine/Prishtinë. Koji deo tog puta je bio granica između zone Paštrik/Pashtrik i Drenice/Drenicë?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Put ne deli dreničku i paštričku zonu. Ali put Peć/Pejë – Priština/Prishtinë, kada se dođe do raskrsnice Orlat/Arllat i ovaj drugi put koji ide ka Mališevu/Malishevë, sa obe strane tog puta nalazi se selo Orlat/Arllat i to selo je bilo u zoni Drenica/Drenicë. A zatim imate selo Lapušnik/Llapushnik koje je takođe podeljeno u dva dela. Tu imaju tri naselja koja imaju različita imena, koja su poznata meštanima ali zvanično to je jedno te isto selo koje se zove Lapušnik/Llapushnik. Imate, dakle, naselje Lapušnik/Llapushnik, *Paterk* i Vukovce/Vukofci. Celo ovo selo je bilo u zoni Drenica/Drenicë. A zatim imate sela koja su sa severoistočne strane planine Beriša/Berishe, poput Kišne Reke/Kishnarekë, Komorana/Komorane i Negrovca/Negroc i oni su bili u vojnoj zoni Drenica/Drenicë. Zatim imate Fuštica/Fusthicë, Stankovce/Sankoc, koji su u zapadnom delu. Dakle, ono što sam hteo da kažem jeste da taj ceo put nije delio, dakle nije sve vreme bio granica između zona.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Želeo bih sada da se koncentrišete na Paštrik/Pashtrik. Da li ste ikada čuli da je deo Lapušnika/Llapushnik bio u Drenici/Drenicë a deo Lapušnika/Llapushnik u zoni Paštrik/Pashtrik?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Koliko je meni poznato i koliko se sećam, ceo Lapušnik/Llapushnik. Premda je bio s druge strane puta, on je uprkos tome bio u zoni Drenica/Drenicë.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Vi ste rekli da je Sulejman Selimi od maja do jula 1998. godine bio komandant zone Drenica/Drenicë. Da li ste ikada sa njime razgovarali o graničnoj crti, odnosno o granici između zone Drenica/Drenicë i zone Paštrik/Pashtrik?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Odgovornost i nivo odgovornosti i dužnosti Sulejmana Selimija nije bio određen zonama. Glavni štab je odlučivao gde su zone.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Ali to nije bilo moje pitanje. Moje pitanje je bilo da li ste ikada sa njim razgovarali gde je granična linija između zone Drenica/Drenicë i zone Paštrik/Pashtrik? Da ili ne? Jeste ili niste?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne, nisam s njime o tome razgovarao. Ja sam mislio da on to zna.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: Hvala vam na odgovoru. Pređimo sada na jednu drugu temu. To je poslednja tema. Tokom unakrsnog ispitivanja vi ste pokušali da date definiciju toga šta znači biti kolaboracionista. Moje pitanje je sledeće. Tokom svih proglašenja Glavnog štaba iz 1998. godine, pod tim mislim na saopštenja, govore, političke deklaracije, intervjuje koje ste vi dali, da li je ikada Glavni štab dao takvu definiciju kolaboracioniste?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽLAC WHITING – PITANJE: I moje poslednje pitanje gospodine Krasniqi je sledeće. Postavljena su vam pitanja tokom unakrsnog ispitivanja o tome koja je

procedura sleđena da se utvrdi ko je kolaboracionista ako je uopšte neka i sleđena. I ja ću vam sada postaviti isto pitanje na ovu temu. Dakle u svim tim proglasima, govorima, saopštenjima, intervjuima, političkim izjavama, da li je Glavni štab ikada objavio koje procedure treba da se slede kako bi se utvrdilo ko jeste a ko nije kolaboracionista? Da ili ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ja se nisam bavio objašnjenjem reči kolaboracionista, jer smo mi tada mislili a i dan-danas mislimo da je to nešto opšte poznato.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim da odgovorite na moje poslednje pitanje gospodine. Da li je Glavni štab ikada dostavio koja procedura treba da se sledi kako bi se utvrdilo ko je kolaboracionista tokom 1998. godine? Da ili ne?

SVEDOK KRASNIQI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC VAJTING: Nemamo više pitanja časni Sude.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala gospodine Krasniqi. Biće vam drago da čujete da je ovim završen vaš iskaz. Hvala vam na pomoći koju ste nam pružili i sada se možete vratiti svojoj kući. Molim vas da razmislite o nečemu. Svedoci u ovom predmetu a i u mnogim drugim predmetima, na osnovu naloga Međunarodnog suda mogu da svedoče pod pseudonimom. To se dešava nakon što je Međunarodni sud uveren na osnovu dokaza da postoji razlog zbog kojeg ta osoba traži zaštitu i ne želi da se njegovo ili njeno ime objavi javnosti, niti bilo kakav drugi materijal na osnovu koga se ta osoba može identifikovati. U takvom slučaju svaki svedok koji je svedočio pod pseudonimom, to čini na osnovu naloga Pretresnog veća. No takav nalog se nikada ne daje zbog onoga o čemu ste vi govorili tokom svog iskaza. Mislim da će vam to pomoći kada kasnije budete razmišljali o ovde vođenom postupku. Puno vam hvala i sada ste slobodni.

SVEDOK KRASNIQI: Hvala.

(svedok napušta sudnicu)

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Whiting?

TUŽILAC WHITING: Gospodin Black će ispitivati sledećeg svedoka koji je spreman da svedoči. Molim da mi dopustite da na trenutak napustim sudnicu i vratiću se za nekoliko minuta. Ali gospodin Black će preuzeti.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Whiting. Izvolite gospodine Black.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude. Molim da se uvede sledeći svedok Tužilaštva gospođa Sussane Ringgaard Pedersen.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobar dan.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN: Dobar dan.

SUDIJA PARKER: Molim vas da pročitate naglas svečanu izjavu koja vam je upravo data.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Hvala, izvolite sest. Izvolite gospodine Black.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude.

svedok Sussane Ringgaard Pedersen

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC BLACK

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Dobar dan gospodo Ringgaard i hvala što ste došli.
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Hvala.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Imam samo jednu napomenu. Oboje govorimo engleski. Postoji tendencija da govorimo brzo. Kao što znate, sve što kažemo prevodi se na druge jezike pa bih vas zamolio ako možete da pokušate da govorite polako a isto tako da pravite pauzu nakon mog pitanja pre nego što počnete sa odgovorom. To će pomoći i prevodiocima i za transkript. Isto tako ako u bilo kom trenutku ne razumete neko moje pitanje, molim vas da mi to odmah kažete kako bih mogao da ga izmenim. Za par trenutaka ću vam postaviti nekoliko pitanja, vama lično i onda o vašim iskustvima na Kosovu/Kosovë 1998. godine i 1999. godine ali prvo ću vam postaviti nekoliko informativnih pitanja. Da li se sećate da vas je 27. novembra 2003. godine intervjuisao istražilac Međunarodnog suda, u Danskoj?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste dali uzjavu sa potpisom tada?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Jeste li imali priliku da pregledate tu izjavu i da napravite neophodne ispravke?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Imala sam.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Vi ste, u stvari, i juče neke ispravke izvršili? Da li je to tačno?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Tačno je.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Osim tih korekcija, da li je izjava inače tačna?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Tačna je.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da bi bilo jasno, po vašem dolasku u Hag nas dvoje smo se sreli da razgovaramo o vašem svedočenju. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, jeste li ikada svedočili u nekom drugom postupku osim ovoga, o vremenu koje ste proveli na Kosovu/Kosovë?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Ja sam svedočila u jednom postupku na Kosovu/Kosovë. To je bilo suđenje komandantu Remiju.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li je on poznat i pod imenom Latif Gashi?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možete li samo kratko da nam opišete o čemu ste vi davali iskaz u tom predmetu?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je bilo vezano za sastanak koji sam ja imala zajedno sa mojim šefom, Sandrom Mitchell, koja je bila šef Odeka za ljudska prava u Kosovskoj verifikacionoj misiji. Mi smo se sastali sa komandantom Remijem 18. februara 1999. godine da raspravljamo o pitanjima hapšenja.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Osim izjave koju ste dali Međunarodnom sudu i ovog svedočenja koje ste upravo spomenuli, da li ste ikada davali neke druge izjave ili svedočili u nekim drugim postupcima, vezano za vreme koje ste proveli na Kosovu/Kosovë?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Što se tiče ovog postupka, da li ste posmatrali bilo koji deo od toga na televiziji ili ovde u Hagu?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A sada ću da vam postavim nekoliko pitanja o vama lično. Prvo bih vas zamolio da za zapisnik kažete svoje puno ime.
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Sussane Ringgaard Pedersen.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Gospođo Ringgaard, de ste rođeni?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U Danskoj.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kog datuma?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: 12. decembra 1960. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Molim vas da nam kratko opišete svoje obrazovanje.
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja sam završila studije međunarodnih odnosa i imam diplomu magistra međunarodnog prava.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A šta radite sada?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Sada sam šef Odeljenja za ljudska prava u OEBS-u, u odeljenju za demokratske institucije i ljudska prava.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A gde se to odeljenje nalazi?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U Varšavi, u Poljskoj.

SUDIJA PARKER: Gospodine Black, hteo bih samo da vas sada prekinem i da kažem da vi i vaš svedok vrlo žustro napredujete, ali nama je teško da držimo korak s vama.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude. Ja cenim što ste me na to podsetili.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođu Ringgaard, koliko se dugo bavite pitanjem ljudskih prava?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Od 1995. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste u nekom trenutku došli da radite na Kosovu/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Počela sam da radim na Kosovu/Kosovë, odnosno mislim da sam stigla 1. decembra 1998. godine i bila sam deo Kosovske verifikacione misije OEBS-a.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Pre nego što krenemo dalje, hteo bih da nešto uđe u zapisnik da se stvari razjasne. Šta OEBS znači?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. A da li se ova Kosovska verifikaciona misija nekada naziva i skraćeno KVM?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospodin Younis mi ukazuje na to da u transkriptu stoji da ste stigli u decembru 1998. godine na Kosovo/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je bilo 1998. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala mnogo. Molim vas da nam samo ukratko opišete koje su zadatke imali OEBS-a KVM na Kosovu/Kosovë? Koja je bila svrha?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: KVM je bila tamo da prati sprovođenje sporazuma o prekidu vatre koji je dogovoren u oktobru, i takođe se nazivao "Holbrookeov sporazum". To je bilo oktobra 1998. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kada je KVM u stvari počela da radi na Kosovu/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Prvi ljudi na teren su došli negde u novembru, čini mi se, ali nisam sigurna. Ali kada sam ja došla 1. decembra, još uvek je bilo svega nekoliko ljudi na terenu i sve je još bilo u fazi organizovanja.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Vi ste spomenuli na početku da je bilo svega nekoliko ljudi. Možete li reći koliko je otprilike ljudi radilo u KVM-u do marta 1999. godine?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da je bilo oko 1.300 ljudi ili 1.400 ljudi koji su evakuisani u martu.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li sam u pravu kada kažem da ste i vi takođe evakuisani u martu 1999. godine?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Šta ste uradili tada? Šta je bio vaš sledeći posao ili funkcija kada ste evakuisani u martu 1999. godine?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja sam bila u Odeljenju za ljudska prava. Otišla sam u Albaniju i boravila isto tako u Makedoniji. Mi smo razgovarali sa izbeglicama koje su došle preko granice u obe te zemlje.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Koliko dugo je taj posao trajao?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Trajao je nekoliko meseci.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A kad je to završeno, šta ste radili?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Svi su ti intervjui bili odneti u Varšavu, u Odeljenje za demokratske institucije i ljudska prava OEBS-a gde se nalazio tim analitičara koji je radio na prikupljanju svih informacija kako bi se napravio izveštaj koji nosi ime *Kako viđeno, tako rečeno*?

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možda bi sad bilo dobro vreme da vam uz pomoć poslužitelja pokažem jedan dokument. U redu? U stvari, mi ćemo vam dati čitav svežanj dokumenta. Molio bih vas da pogledate tabulator broj četiri.

TUŽILAC BLACK: Za zapisnik, ova prva strana nosi oznaku ERN K003-50414.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, da li vam je poznat ovaj dokument?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Poznat mi je.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li je to ovaj izveštaj "Kako viđeno, tako rečeno" koji ste upravo spomenuli?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Ili odlomci iz izveštaja.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U stvari, da bude jasnije, ovo su odlomci iz tog izveštaja. Tačno?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, da li znate kako je sačinjen ovaj izveštaj?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Znam.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Molim vas da li možete to da nam objasnite?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Delimično u ovom izveštaju nalaze se informacije iz perioda pred evakuaciju u materijalima koji smo spasili tokom evakuacije a delimično se baziraju na razgovorima koje smo vodili u izbegličkim kampovima, gde smo koristili standardizovane formulare. To je sve uneto u bazu podataka koja je bila jedno od sredstava koje smo koristili, ali...

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Da se na trenutak usredsredimo samo na pravljenje nacrtu izveštaja. Jeste li bili uključeni?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja sam bila uključena u delove, da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Molim vas da li nam možete ukratko da nam ispričate u čemu se sastojala vaša uključenost u nacrt?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja sam bila uključena u pisanje dela o Gnjilanu/Gjilan i isto tako u uređivanju jednog dela teksta, koliko se ja sećam. Bio je tim od 12 ljudi i mi smo svi radili na različitim delovima dokumenta.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Mnogo vam hvala. Ponovo su me podsetili da idem sporije, pa ako vam se čini da je jako sporo, to je samo zbog toga. Možete sada odložiti ovaj dokument na stranu i na njega ćemo se možda vratiti kasnije. Gospođo Ringgaard, šta su bile vaše dužnosti po dolasku na Kosovo/Kosovë u decembru 1998. godine?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Od mane je zatraženo da pokrenem Odeljenje za ljudska prava, zato što nije bilo nikoga na terenu ko je imao obrazovanje iz oblasti ljudskih prava, tako da sam polovinom decembra, a tada sam u stvari i počela da radim u Prištini/Prishtinë, posle uvodnog kursa i počeli smo da zapošljavamo ljude u okviru misije da rade na pitanjima ljudskih prava. Mislim da je početkom januara došla Sandra Mitchell kao šef a ja sam bila terenski koordinator a i zamenik.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Gde vam je bilo sedište za vreme dok ste boravili na Kosovu/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U Prištini/Prishtinë

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Jeste li imali priliku da putujete izvan Prištine/Prishtinë dok ste bili tamo?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mnogo sam putovala po raznim predelima.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možda bi bilo od pomoći ako biste mogli da objasnite kako je bila organizovana služba Kosovske verifikacione misije, Odesek za ljudska prava na Kosovu/Kosovë, geografski govoreći. Da li je bilo i drugih kancelarija osim ove u Prištini/Prishtinë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Odsek za ljudska prava bio je organizovan prema opštim propisima KVM-a. Bili su službenici u svih pet regionalnih kancelarija. U vreme evakuacije, takođe i u brojnim terenskim kancelarijama i terenskim stanicama. Postojali su profesionalni sistemi komunikacije između tih zaposlenih, vezanih za ljudska prava i štaba u Prištini/Prishtinë ali zapovedni lanac je išao kroz regionalne centre.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Da li možete da nam kažete koliko je otprilike ljudi radilo u Kancelariji za ljudska prava? To ne treba da bude tačan broj već samo da nam date predstavu.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne mogu da se setim.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Uz pomoć poslužitelja pokazaću vam jednu kratu.

TUŽILAC BLACK: To je karta broj četiri iz dokaznog predmeta Tužilaštva P1, pa bih zamolio da se stavi na grafoskop.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Zamolio bih vas da pogledate levo od sebe. Ovo je karta Kosova/Kosovë na kojoj su prikazane opštine. Vi ste spomenuli pet regionalnih kancelarija. Sa ovim pokazivačem koji se nalazi tu odmah sa desne strane, mislim da će vam poslužitelj pomoći, zamolio bih da pronađete i pokažete Pretresnom veću gde su se nalazile te regionalne kancelarije?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U Mitrovici/Mitrovicë, u Peći/Pejë, u Prizrenu/Prizren, u Gnjilanu/Gjilan i ne mogu da nađem Prištinu/Prishtinë. Evo tu je Priština/Prishtinë. Ali da li je to broj pet?

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da, mislim da jeste broj pet.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Vi ste lično čitavo vreme imali sedište u Prištini/Prishtinë. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Pokušavam da budem malo sporiji zbog prevodilaca. Ove regionalne kancelarije koje ste naznačili, kada su one osnovane? **SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR:** One su bile osnovane u fazama. Ja ne mogu da se setim. Čak ni kad smo bili evakuisani još nismo bili u potpunosti uspostavili te kancelarije, ali one su funkcionisale. Prava je bila ona u Prištini/Prishtinë a poslednja u Gnjilanu/Gjilan a sve su one počele da funkcionišu u neko vreme u januaru.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Završili smo s ovom kartom faktički. Sada ću vam postaviti nekoliko pitanja o tome na koji je način KVM, odnosno Kancelarija za ljudska prava funkcionisala. Kao prvo, koje su vrste aktivnosti vršene u ovoj kancelariji za ljudska prava i u regionalnim kancelarijama na Kosovu/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Zaposleni u regionalnim centrima za ljudska prava i u terenskim kancelarijama primali bi žalbe od civilnog stanovništva o navodnim kršenjima ljudskih prava i onda bi nastojali da to verifikuju i da o tome obaveste glavnu kancelariju. Mi bismo na lokalnom nivou vršili neke intervencije a kod težih slučajeva postojao je jedan obrazac koji je bio identifikovan gde se vršila intervencija na nivou štaba.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Hvala. Da se prvo fokusiram samo na prvi korak procesa a to je prikupljanje informacija. Možete li da objasnite kako se to radilo? Da li je postojala neka standardna procedura za primanje žalbi?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Imali smo standardne formulare. Imali smo jedan opšti formular i jedan za nestale osobe. Veliki broj žalbi dobili bi tako što bi ljudi došli u naše kancelarije i žalili se. Ali imali smo i ljude na terenu koji su patrolirali i koji su imali kontakte sa OVK ili sa Policijom.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da bismo sasvim jasno shvatili, ove standardne formulare ste koristili tokom razgovora kako biste beležili informacije. Je li to tačno?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Sada bih želeo da vam ekranu, na kompjuteru koji se nalazi ispred vas pokem nekoliko dokumenata. Prvi nosi ERN oznaku U008-31457 a nalazi se u tabulatoru tri u onoj maloj svesci, ako vam je lakše da to čitate na papiru.
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Molim vas da pogledate tu stranu i dve ili tri koje slede iza nje?

TUŽILAC BLACK: Za zapisnik: to su dokumenti koji nose oznake ERN U008-1458 do ERN U008-1460.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Mislim da se sećate da sam vam juče pokazao te dokumente.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Sećam se.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li su to primerci ovog standardnog formulara o kojem ste nam govorili?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: I te formulare je ispunjavalo osoblje Kancelarije za ljudska prava?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne, ne nužno. Mnoge od njih da ali bi to radili i drugi pripadnici osoblja kad se radilo o ovakvim žalbama.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li su to bili ljudi koji su radili za KVM?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC BLACK: Časni Sude, zamolio bih da se ovim dokumentima dodeli naredni dokazni broj.

SUDIJA PARKER: Da.

sekretar: Ovaj će dokument biće dokazni predmet broj P147.

TUŽILAC BLACK: Hvala.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možda ste to donekle već i pomenuli ali koji su bili izvori tih informacija? Ko je davao informacije KVM-u?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Civilno stanovništvo s kojim smo dolazili u kontakte a isto tako i OVK ili policija i vojska bi nam davali informacije.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kada biste dobili te informacije i stavili ih u jedan od tih standardnih formulara, šta je bio sledeći korak u procesu?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ljudi koji su radili u Odseku za ljudska prava, ako su mogli, izvršili bi intervenciju na lokalnom nivou ili bi se ti kompletno ispunjeni formulari arhivirali za kasniju upotrebu ili bi se o njima izvestilo, bilo da se odmah nešto učini na našem glavnom štabu ili da se objavi u našim nedeljnim ili dvonedeljnim izveštajima.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Hvala. I samo da bude jasno: kada se kaže "izveštavali su štab" da li to znači da su oni izveštavali vas u Prištini/Prishtinë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Pošto te informacije stignu u vašu kancelariju u Prištini/Prishtinë, da li je postojao još jedan korak? Da li ste vi izveštavali ikog drugog?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Očigledno naše nadređene. Zamenika šefa misije i šefa misije, ambasadora Walkera a oni bi bili upoznati sa trendovima a takođe bi bili upoznati i sa ozbiljnijim incidentima.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li je KVM ozbiljno istraživala ove navode koje je čula?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Koliko smo mogli jesmo, da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možda ste nam to već rekli ali koji je bio opseg aktivnosti praćenja koji ste imali na raspolaganju? Šta biste mogli da uradite kad biste čuli za neke incidente?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mogli smo da pokušamo i obavestimo stranu o kojoj se radi o našoj zabrinutosti, bilo da je to OVK, ali najčešće su to bile policija ili vojska. To bi se nekad događalo na lokalnom nivou a često se događalo i na višem nivou.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Pitaću vas o tome nešto kasnije. Ali sada ćemo preći sa pitanja o postupku na pitanja o sadržaju ovih informacija koje ste dobijali. Vi ste izjavili da je KVM skupljala podatke o kršenjima ljudskih prava. Tokom koje godine ili godina su se ta navodna kršenja ljudskih prava? Da li se sećate?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Od početka 1998. godine pa do evakuacije.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Dozvolite mi da se sada usredsredim na 1998. godinu. Koje vrste krivičnih dela, odnosno kršenja ljudskih prava su se navodila kao da su se dogodila 1998. godine?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Toliko se mnogo stvari događalo kad smo bili tamo ali većina njih su bila takva da smo mogli na njih da reagujemo tek 1999. godine. Ali bilo je slučajeva koji su se dogodili 1998. godine, koje smo peruzeli a mnogi od njih odnosili su se na nestale osobe. A to je bilo isto tako zbog velikog pritiska od strane nekih grupa Srba, rođaka nestalih osoba.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Doći ćemo na to začas ali imam još par pitanja pre toga. Na osnovu informacija koje ste dobijali, da li ste mogli da identifikujete koje su grupe navodno činile ta kršanja, ta krivična dela?

ADVOKAT GUY-SMITH: Moj prigovor na nejasnoću zato što je tu navedeno mnogo stvari.

SUDIJA PARKER: Mislim da bi to trebalo malo da se istraži gospodine Guy-Smith?

TUŽILAC BLACK: Hvala.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možete da odgovorite na to pitanje? Ako ne, ja ću da ga preformulišem. Kako želite?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da je bilo mnogo navoda sa obe strane. Mi nismo imali dovoljno ljudi niti mogućnost u to vreme da istražimo sve te slučajeve, pa smo u suštini odlučili da će se linija podvući onog datuma kad je potpisan *Holbrookeov sporazum*. Izuzetak su bile nestale osobe. To su bili ili Albanci koji su nestali bilo posle hapšenja. Ili neki od njih su samo otišli da im se, recimo, obnove vozačke dozvole i nikad više nisu viđeni; pa sve do navoda ljudi da su i Srba i Albanaca nestajali tokom unakrsne vatre u borbama u periodu od juna do septembra 1998. godine; kao i navodi protiv OVK da su stavljali Srbe u pritvor tokom tog perioda.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Hvala. Mislim da ste spomenuli da su postojali navodi protiv obe strane. Time mislite na Srpske snage i na OVK? Da li je to tačno?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li se sećate kada je KVM prvi puta saznala za kidnapovanja koje je vršila OVK, odnosno nestanak ljudi vezano za OVK?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je bilo kroz ovu grupu rođaka Srba, rođaka nestalih osoba. Oni su protestovali u velikom broju pred našim štabom, odnosno kancelarijom u Prištini/Prishtinë u decembru 1998. godine i kroz tu vrstu pritiska, kao i kroz pritisak iz Beograda, šef misije je preuzeo da se to pitanje reši i obećao da ćemo učiniti što možemo kako bismo to istražili.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Da li se sećate bilo čega o navodima koje je spominjala ova grupa koja je došla u decembru 1998. godine? Možda mogu da vam postavim nekoliko konkretnih pitanja. Da li se sećate vremenskog okvira u kome su ti ljudi nestajali?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Većina njih je nestala između juna i septembra 1998. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li se sećate lokacija ili područja iz kojih su otišli?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Onih kojih se najviše sećam zbog toga što su bili najglasniji, bili su oni rođaci, uglavnom su to bile žene, koji su bili iz Orahovca/Rahovec i koji su rekli da su njihovi muževi i sinovi bili stavljeni u pritvor od strane OVK i da se više nisu vratili. A to je bilo za vreme borbi od juna do septembra, kad je to područje prvo bilo pod kontrolom Srba, zatim pod kontrolom OVK, pa onda opet pod kontrolom srpskih snaga, za vreme kog perioda su i nestali.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala.

SUDIJA PARKER: Da li je ovo pogodan trenutak za pauzu?

TUŽILAC BLACK: Naravno časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Black. Sada ćemo imati pauzu od 20 minuta. Nastavljamo sa radom u 17.50 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Black.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, ponoviću vam pitanje. Znam da je malo ne prirodno, ali vas molim da govorite malo sporije.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Pokušaću.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Pokušaću to i ja, i ono što bi pomoglo je da možda napravite kratku pauzu iza mog pitanja. Znam da je to malo ne prirodno ali molim vas pokušajte. Pre pauze govorili ste nam o sastanku u decembru 1998. godine i rekli ste da je šef misije obećao da će se zainteresovati za taj problem i videti šta može da se uradi. Da li je KVM nakon tog sastanka pokušala, odnosno preduzela bilo šta kako bi odgovorila na pitanja i probleme koje su ljudi izneli?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Problemi i zabrinutost koju su rođaci nama preneli prvo su bili upućeni gospodinu Ademu Demađiju u Prištini/Prishtinë. On je smatrao da nije bilo nikakvih Srba u pritvoru kod OVK. I mislim da smo se i Međunarodni crveni krst i mi, kao i drugi ljudi na terenu, složili da, bez obzira pod kojim su okolnostima ti Srbi nestali i da je postojala velika verovatnoća da više nisu živi. Posle toga mi smo zatražili sastanak sa komandantom Lapske/Llap zone, komandantom Remijem...

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Samo ću vas prekinuti na trenutak da bih vam postavio nekoliko pitanja o onome o čemu ste prethodno govorili...

ADVOKAT GUY-SMITH: Za zapisnik: ulažem prigovor zbog ovog poslednjeg što je svedokinja rekla, jer nema valjane osnove za to.

SUDIJA PARKER: Samo da pogledam šta je bio njen odgovor. Mislim da se ovo prihvata kao priča o onome što se dogodilo a ne kao dokaz o činjenici da niko više nije živ, ako je to nešto što može da vam bude prihvatljivo?

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, to mi je prihvatljivo.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, recite samo ko je bio Adem Demađi?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ako mogu samo nešto da pojasnim u vezi sa mojim poslednjim odgovorom?

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Izvolite, molim vas.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da je taj zaključak imao veze, u stvari, sa iskustvom ljudi koji su radili i ranije u područjima gde je postojao oružani sukob. Naime, ukloko su se neki ljudi vodili kao nestali neko duže vreme, onda se zaključivalo da oni najverovatnije više nisu živi. Adem Demači...

ADVOKAT GUY-SMITH: Stavljam isti prigovor.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Guy-Smith. Primitljeno na znanje.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, ko je bio Adem Demači?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Koliko se sećam, on je bio predstavnik OVK za odnose sa javnošću i bio je čovek sa kojim se lakše moglo stupati u kontakt nego sa komandantima zona.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste se ikada lično sreli sa njim?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, jednom.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A kada je to bilo?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne mogu da se setim.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li je bilo potonjih sastanaka sa ovom grupom koja je demonstrirala u decembru?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da je između prvog sastanka u decembru i vremena kada smo se mi evakuisali prošlo nekoliko meseci, a bilo je tri ili četiri sastanka.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A ko je ispred KVM-a učestvovao na tim sastancima ako se sećate?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Na nekoliko sastanaka je učestvovao ambasador Walker, dakle šef misije zajedno sa mnom i drugim službenicima iz Odseka za ljudska prava a u drugim prilikama sastanku su prisustvovali samo službenici iz Odseka za ljudska prava.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. A ovaj odgovor možda vodi i sledećem pitanju. Da li ste vi lično učestvovali u prikupljanju informacija o otmicama ili se uopšte bavili pitanjem otmica?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Moja uloga je bila da pružam podršku službenicima za ljudska prava u svih pet regiona. Ja nisam uzimala nikakve izjave od rođaka nestalih lica.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste ikada imali kontakte sa porodicama nestalih lica ili grupama?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Ja sam bila zadužena za koordiniranje odgovora KVM-e tim grupama rođaka nestalih Srba i u tom svojstvu sam se sastajala s njima. Ne sećam se tačno koliko puta je to bilo. Verovatno nekoliko puta mesečno.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Pomenuli ste te grupe rođaka nestalih Srba. Da li je takođe bilo grupa koje su se odnosile na nestale Albance?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Bilo je grupa ali oni nisu bili tako dobro organizovani kao Srbi i naš je utisak bio da su, očigledno, vlasti u Beogradu nastojali da ih organizuju na takav način, kako bi izvršili pritisak na misiju i skrenuli našu pažnju sa drugih pitanja koja su se u to vreme događala na Kosovu/Kosovë.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Samo još nekoliko pitanja o ovome pre nego što pređemo na drugu temu. Da li ste ikada dobijali izveštaje o tome da su neki ljudi kontaktirali porodice nestalih lica i možda davali neke informacije o njihovim nestalim rođacima? Da li ste ikada čuli da se nešto tako događalo? Recite mi ako je moje pitanje malo konfuzno...

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne. Pa nisam sigurna da sam razumela pitanje. Izvinjavam se.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Izvinjavam se. Postaviću ga onda ponovo. Da li ste ikada čuli da se događalo da neki ljudi stupaju u kontakt sa rođacima nestalih lica i kažu im da imaju vesti o njihovim nestalim rođacima?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, saznavali smo za takve slučajeve. Ti rođaci bi nam sami rekli da su čuli od nekih ljudi za koje nisu hteli da nam kažu ko su, ali da su od njih saznali da su njihovi rođaci viđeni u Albaniji ili u logorima OVK. Ali mi smo saznali da se često radilo o ljudima koji su tražili od rođaka novac za tu vrstu informacije i koristili se situacijm kako bi zaradili nešto para.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Po vašem saznanju da li se ikada pokazalo da je neki od tih takvih prijavljenih slučajeva tačan? Da li se ikad neko od tih nestalih rođaka vratio kući?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Po mom saznanju, niko se nije vratio kući. A u to vreme dok sam ja bila tamo bilo je oko 150 nestalih Srba a mi smo neprestano od OVK dobijali uveravanja da oni ne drže nikakve Srbe u zatvorima. A u nekoliko slučajeva kada se to i dogodilo, dakle kada oni i jesu neko kratko vreme držani, za te ljude KVM je uspeo da osigura da oni budu pušteni.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Ja ću sada malo promeniti temu i zatim se vratiti, odnosno preći na zločine koje je izvršila OVK. I želim da vas pitam da li su takvi navodi ikada predočeni OVK?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja lično nisam nikada to njima predočila, međutim oficir za vezu u KVM-u je pokrenuo ta pitanja sa OVK u više prilika i od njih su uvek dobijali samo poricanja.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Da li ste se vi lično ikad sastali sa nekim iz OVK ? Mislim da ste to počeli da nam govorite ranije.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, u jednoj prilici sam se srela sa komandantom zone, Remijem i u nekoliko prilika sam se srela sa Rushtijem Jasharijem iz Petrova/Petrovë a jednom prilikom i sa komandantom zone iz tog kraja ali njegovog imena ne mogu da se setim.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Da sada malo porazgovaramo o tom sastanku sa komandantom Remijem. Da li se sećate kada se to dogodilo?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je bilo 18. februara 1999. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Izvinjavam se, nisam čuo...

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: 18. februara 1999. godine.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Molim vas da malo glasnije govorite. To će pomoći i meni a i prevodiocima.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Svakako.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gde je došlo do tog sastanka?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Taj sastanak je bio u štabu zone Llap u Llapšatici/Llapashticë.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A da li ste se sreli sa bilo kim drugim osim sa komandantom zone Remijem?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U toj prilici sreli smo se i sa jednim komandantom vojne policije koji je rekao da se zove Fati a bilo je i nekih nižih vojnika OVK koji su bili prisutni, ne mogu da se setim tačno koliko ih je bilo i ne znam ko su oni.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. I samo kratko nam recite: da li se sećate šta je bila tema tog razgovora?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Razgovarali smo o pitanju uhapšenih i tražili da nam se omogući pristup tim zatvorenicima u svim prostorima koje je kontrolisala OVK, jer smo primili i izveštaje da je bilo i etničkih Albanaca koji su bili u zatvorima.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Ja ću vas sada ponovo zamoliti da pogledate ovu zbirku dokumenata i pogledajte molim vas pod brojem dva.

TUŽILAC BLACK: Gospodin Younis to verovatno može da stavi i na grafoskop. To je dokument koji nosi oznaku ERN U008-1461.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, da li prepoznajete ovaj dokument?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Prepoznajem. To je zapisnik sa sastanka o kome smo razgovarali.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A da li ste vi sastavili ovaj izveštaj?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Ja ću vas sada zamoliti da naglas pročitate nekoliko delova kako bi se znalo o čemu pričamo. Možda je najlakše da pogledate na ovaj ekran pred sobom, jer sam ja te delove obeležio. Ali ukoliko vam je teško da čitate sa ekrana, možete i sa papira.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Tokom prvog sastanka sa komandantom zone, diskusija je vođena oko

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Dozvolite mi da vas prekinem da bi bilo jasno kasnije kada se čita transkript. Prvo bi vas zamolio da pročitate deo koji je obeležen i počinje sa rečima: "Tokom tog prvog sastanka sa komandantom zone"? Molim vas počnite da čitate naglas?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Oprostite, šta da pročitam?

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Ovaj obeleženi deo koji ste već čitali.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U redu. "Zabeleške sa sastanka 18. februara sa komandantom zone i šefom Vojne policije OVK u Lapaštici/Llapashticë, Podujevo/Podujevë u vezi sa uhapšenim osobama: u toku prvog sastanka sa komandantom zone, razgovor se vodio o zahtevu koji je upućen OVK da se dozvoli pristup svim zatvorima OVK i osobama koji su tamo zatvorene. To je bilo odbačeno i objašnjeno 'razlozima bezbednosti'. Objašnjeno je da one koje OVK drži, drže u kućama i moraju da ih premeštaju u zavisnosti od nivoa borbi u kraju i tako dalje. Pristup nekim pritvorenicima je bio dozvoljen. Komandant zone nas je obavestio da ćemo imati pristup osmoricu pritvorenika, od kojih su svi bili Albanci optuženih za pljačku, krađu i "saradnju sa neprijateljem".

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Hvala. Sad ću vam samo postaviti nekoliko pitanja o ovom odlomku. Prvo bih želeo da vam skrenem pažnju na deo gde se objašnjava da oni koji su držani u zarobljeništvu, da se drže u kućama i moraju biti premeštani u zavisnosti od nivoa borbi i tako dalje. Možete li to malo da objasnite?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Oni su nam objasnili da je to zbog toga što se to dešavalo u kraju u kome su Srbi izvodili takozvane zimiske vežbe, što je u stvari bio izgovor za napade na OVK u tom kraju i naka od sela u tom kraju. U čitavom tom periodu dok sam ja bila na Kosovu/Kosovë, vođene su sporadične borbe i nama to nije zvučalo ni malo neobično i zvučalo je logično da moraju da pomeraju zarobljenike ako je zaista bilo tačno to što su nam objasnili da su njih držali vrlo blizu, odnosno zajedno sa vojnicima OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, ja se izvinjavam što moram da intervenišem. Mislim da je važno da se ispravi transkript. U trećem redu na 65. stranici, tu stoji da je to je zapisnik sa sastanka sa komandantom zone iz 1999. godine i tu piše "u Lapušniku/Llapushnik" a treba da stoji "u Lapaštici/Llapashticë".

prevodilac: Ispravka prevodioca – Lapaštica/Llapashticë.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, drugo pitanje koje sam hteo da vas postavim u vezi sa ovim odlomkom – tu je referenca " Albanci koji su bili optuženi za 'kolaboraciju' sa neprijateljem". Da li ste se s tim pitanjem kolaboracionista sretali i ranije dok ste bili na Kosovu/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne direktno u mom poslu ali o tom pitanje kolaboracionista se dosta razgovaralo u KVM-i zato što je to bilo veoma značajno pitanje i često se ta tema pojavljivala, jer je bilo ljudi koji su za novac često saradivali sa drugom stranom.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A da li ste ikada čuli nešto o kolaboracionistima u vezi sa zatočeništvom, osim u ovoj konkretnoj prilici?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Koliko se sećam, neki od izveštaja koje smo primali iz regiona takođe su pominjali činjenicu da su neki ljudi bili uhapšeni od strane OVK zbog kolaboracije sa neprijateljem.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možda možemo da zamolimo da gospodin Younis uveliča sledeći osenčeni odlomak iz dokumenta i molim vas da to naglas pročitate gospođu Ringgaard?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Komandant zone nas je obavestio da je maltretiranje zatvorenika zabranjeno prema 'Kaznenom kodeksu u ratu' OVK i ako bi došlo do prekršaja da bi bile preduzete disciplinske mere."

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li se sećate kako je uopšte došlo da se pokrene to pitanje na tom sastanku?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da smo im mi postavljali opšta pitanja o tretmanu zatvorenika i da smo ih pitali da li su upoznati sa Ženevskim konvencijama koje se odnose na te situacije.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste vi ikada videli taj "Kazneni kodeks OVK" koji je tu pomenut za vreme rata?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne, mi to nikada nismo videli. Zatražili smo da vidimo, ali dok sam ja bila tamo mi to nismo dobili.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Sada ću vas zamoliti da pročitate sledeći obeleženi odlomak. Molim vas da to naglas pročitate. Počinje na dnu stranice.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Opšta procedura zarobljavanja opisana je na sledeći način: informacije je dobavljala 'policija OVK' da je počinjeno neko krivično delo, uključujući i tvrdnje o saradnji i kolaboraciju sa neprijateljem. Zatim bi ta 'identifikovana' osoba dobila 'poziv' i rečeno joj je da je 'traži' OVK i ta osoba bi ili dolazila u 'policiju' ili bi bila stavljena u pritvor. Bio bi obavljen informativni razgovor, bilo sa komandantom zatvora ili sa 'istražnim sudijom'. Ta osoba bi zatim bila stavljena u pritvor i tada nije bilo moguće da zatvorenik izabere sam svog branioca."

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. A ko vam je objasnio tu proceduru? Da li se sećate?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je bio taj komandant 'vojne policije'.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li imate bilo kakvih drugih komentara o ovome, pre nego što pređem na sledeće pitanje?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Sad bih vas zamolio da pročitate sledeći osenčeni pasus koji počinje sa: "Dobili smo informaciju..."?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Dobili smo informaciju da postoje tri pritvorska objekta u jurisdikciji zone Lapaštica/Llapashticë. Sve se nalaze u kućama i svi na tajnim mestima. Uslovi u pritvorskim objektima opisani su kao oni u koje su bili smešteni i vojnici, to jest dobijali su istu hranu i živeli

u istim uslovima. Svi zatvorenici su dobijali tri obroka dnevno, imali su krevete i pokrivače, mogli su da idu u toalet i da se tuširaju. Po dvoje, troje je bilo smešteno u sobi. Bilo im je dopušteno da izlaze, da skupljaju drva, da se šetaju i da čiste."

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Tu se pominju neke kuće i zatim se opisuju uslovi. Od koga ste dobili te informacije?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Delimično od komandanta vojne policije ali i direktno od osmoro zatvorenika s kojima smo razgovarali.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Recite mi molim vas kako se dogodilo da ste se vi susreli sa tim zatočenicima?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Pa oni su dovedeni u prostoriju do prostorije u kojoj smo se mi sastali sa ovim komandantom vojne policije a mi smo se onda s njima sastali privatno, dakle u četiri oka, bez prisustva bilo koga iz OVK.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: I šta su vam ti zatvorenici rekli o uslovima zatočeništva, ako se sećate?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Oni nisu prijavili da su na bilo koji način bili maltretirani i u suštini samo su ponovili ono što nam je rekao i komandant. Mi smo zabeležili njihova imena, njihove lične podatke, odakle su, starost i ono što su nam rekli o uslovima zatvaranja i o optužbama koje su iznesene protiv njih. Oni su svi bili u prepretresnom postupku, da tako kažem.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste ikada bili u situaciji da naknadno proverite šta se dogodilo sa tom osmoricom zatvorenika?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne. Mi smo zatražili da im se da papir kako bi mogli da napišu nešto svojim porodicama, ali taj zahtev je bio odbijen i oni su samo u vrlo opštim crtama opisali odakle su i bilo je vrlo teško pronaći adrese na Kosovu/Kosovë u tim manjim selima, jer mi nismo u stvari nikada uspeli da sravnimo imena i uporedimo to sa spiskom nestalih osoba.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Sada ću da vas zamolim da pročitate sledeću obeleženju rečenicu.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Neki zatvorenici su držani u samici, obično oni koji su počinili teška krivična dela u vezi sa kolaboracijom. Niko nije bio streljan."

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li se sećate kako je uopšte došlo do te teme?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne, ne sećam se kako je to pokrenuto.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Sad vas molim da pročitate još samo ovaj poslednji osenčeni deo.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Komandant vojne policije takođe je izjavio da je bilo oko 10 do 15 Srba koji su takođe prošli 'kroz pritvorske objekte'. Kada su upitani gde se oni sada nalaze, rečeno je da su pušteni. Jedan Srbin je pušten oko dva ili tri meseca ranije u saradnji sa UNKDOM-om, Kosovska diplomatska posmatračka misija Ujedinjenih nacija".

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste pitali komandanta Vojne policije OVK, Remija, da li imaju bilo kog zatvorenika u vreme kada ste vi bili tamo?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da. Pitali smo.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kakav je bio odgovor?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Rekli su da nema nijednog.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC BLACK: Mislim da smo završili s ovim. Časni Sude, molim vas da li može ovaj dokument da dobije dokazni broj Tužilaštva?

SUDIJA PARKER: Da.

sekretar: Ovo je dokazni predmet broj P148.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođu Ringgaard, da li ste se sreli s predstavnicima OVK posle ovog sastanka? Mislim da ste počeli o tome da nam pričate nešto ranije. Gde se dogodio sledeći sastanak?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Sledeći sastanak je bio negde otprilike nedelju dana kasnije u Petrovu/Petrovë. Mi smo nastojali, pre svega, da razgovaramo sa onim ljudima sa kojima smo imali najbolje kontakte i jedan od njih je bio Rushti Jashari iz Petrovo/Petrovë.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A ko je bio Rushti Jashari?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Rushti Jashari je takođe bio zadužen za odnose s javnošću ispred OVK. On se često susretao sa ljudima iz KVM-a a i sa predstavnicima štampe i tako dalje.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Ponovo ću vas zamoliti da pogledate u ovom svežnju dokumenata jednu stranicu pod brojem dva koja nosi oznaku ERN U008-1463. Da li ste pronašli to? To je stranica iza ove sa koje ste čitali.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Arlind nam je takođe rekao da radi kao zatvorski stražar..."

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Izvinite, hoću samo nekoliko pitanja da vam postavim pre nego što počnete da čitate.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Izvinite.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kao prvo, da li prepoznajete ovaj dokument?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste vi sastavili ovaj dokument?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li su to beleške sa sastanka koji ste upravo pomenuli, sa sastanka sa komandantom Remijem?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A sad vas molim da pročitate ovaj obeleženi deo? Hvala.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: "Arlind je nam takođe rekao da je on radio kao zatvorski stražar u Drenici/Dreniče nekoliko meseci. Obavestio nas je da je čuvao dvojicu srpskih novinara i da je komandant tražio da ova dva zatvorenika budu dobro tretirana i da im se služi kafa svako jutro. On je takođe priznao da srpski policajci koji su 'prošli kroz sistem' nisu imali isti tretman kao ovi drugi zatočenici i nije hteo da više o tome govori."

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala. Nema potrebe da pominjete njegovo prezime ako ga znate, ali da li možete da nam samo kažete ko je taj Arlind koji se tu pominje?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne znam. To je bio mlad, jedan vrlo mladi vojnik OVK .

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Sećate li se šta vam je tačno rekao o srpskim policajcima, citiram, 'koji su prošli kroz sistem'?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne, ne sećam se. Mislim... Ne sećam se. Sećam se da smo to primili sa rezervom. Mislim da je on želeo... bio je jako strastven i željan da nas impresionira.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Mislim da je to sve o ovom dokumentu.

TUŽILAC BLACK: Molim vas časni Sude da se i ovaj dokument uvede u dokazni spis.

SUDIJA PARKER: Da.

sekretar: Ovaj će biti dokazni predmet broj P149.

TUŽILAC BLACK: Hvala.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, pre nego što pređemo na sledeći dokument, da li vam ste ikada bilo u ovoj ili nekoj drugoj prilici dobili dozvolu da posetite bilo koji od tih pritvora koji je držala OVK?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne, nismo.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Jedan od dokumenata koji smo upravo pogledali pominje zahtev za dobijanje spiska zatvorenika koji je držala OVK? Da li je ikada vaš zahtev ispunjen? Da li ste ikada dobili takav spisak?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne. Nismo dobili taj spisak. Mislim da je to odluka koju bi morao doneti neko iznad nivoa komandanta zone. A pošto se situacija pogoršavala krajem februara a mi smo već 24. marta evakuisani to pitanje su prosto drugi događaji, značajniji događaji na terenu, stavili u stranu.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Hvala vam. Sada ću da vam pokažem još jedan dokument. Mislim da smo ga već pogledali. To se nalazi u vašoj zbirci pod brojem

četiri. To je izveštaj "Kako viđeno, tako rečeno" što će se takođe videti i na grafoskopu.

TUŽILAC BLACK: Časni Sude, prvi deo ovog izveštaja nosi oznaku ERN K035-0414. A mi ćemo sada direktno pogledati deo koji nosi oznaku ERN K035-0498 i sledeću stranicu.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, ja bih samo hteo da stavim jednu uvodnu napomenu. Mislim da je svedokinja već rekla da je ona uređivala ovaj izveštaj i da je taj izveštaj sastavila ekipa od 12 ljudi. Ja stavljam prigovor da se to uzme kao njeno svedočanstvo i naročito ako se govori o fus notama koje je ona sama tu ubacivala. Sve ostalo bi bilo čisto nagađanje, odnosno izveštaj iz treće ruke. Možda se može ovaj dokument na neki drugi način uvesti ali ja sugerišem da se to ne učini preko ove svedokinje, osim ako ona nema direktnih mišljenja o tome, odnosno o navodnim činjenicama koje se tu navode.

SUDIJA PARKER: Gospodine Black izvolite.

TUŽILAC BLACK: Da, časni Sude. Pa moja je namera bila da joj postavim pitanja u vezi s nekoliko odlomaka i da je pitam da li je to u skladu sa njenim iskustvom. Pored toga, ona je učestvovala u izradi ovog izveštaja a kao treće, činjenica da je to iz treće ruke ne znači da ovaj dokument ne može da se unese u spis. Međutim, vi ćete sami doneti odluku o tome kolika je težina ovog dokumenta, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala. Još uvek to nije unešeno u spis, međutim Pretresno veće će primiti taj dokument. Izveštaji iz treće ruke nisu formalna prepreka, odnosno nema problema da zbog toga budu uvedeni. Svedok je jedan od 12 urednika ove publikacije i čini se da ima i ličnih saznanja o postupku na koji je taj izveštaj napisan i ima dovoljno podataka o detaljima koji su relevantni s obzirom na sadržaj, kako bi mogla da potvrdi koliko je to pouzdano. A pouzdanost će biti utvrđena tokom unakrsnog ispitivanja. Da gospodine...

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite časni Sude, moj bi prigovor bio nešto drugačiji zbog načina na koji će gospodin Black, kako je najavio, koristiti ovaj dokument, a koji je nedopustivo sugestiv. Pogledajte šta je rekao da namerava: "Moja namera je bila da je uputim na nekoliko odlomaka iz dokumenta i da je pitam da li je to bilo u skladu sa onim što je ona sama tamo doživela". To bi bilo navođenje.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, slaem se s prigovorom. Ako sagledate njen dosadašnji iskaz, svedokinja nema iskustva u vezi sa onime što je rečeno u ovom dokumentu, tako da mi je jasno kakav bi odgovor mogao biti, ne na takva pitanja ali bih zatražio da budete i te kako pažljivi u pristupu ovom dokumentu.

SUDIJA PARKER: Pogledao sam da vidim da li gospodin Topolski želi nešto da kaže.

ADVOKAT TOPOLSKI: Toliko sam impersioniran onim što sam čuo da nemam ništa da dodam.

SUDIJA PARKER: Čini se da biste mogli da dobijete dokaze koji bi i te kako bili od važnosti Pretresnom veću gospodine Black, ukoliko ovoj temi pridete na odgovarajući način.

TUŽILAC BLACK: Časni Sude, mislim da razumem vašu sugestiju ali mislim da bi bilo mnogo brže ukoliko ... Zapravo ja mislim da bi ona mogla da nam objasni da li ima ličnih saznanja o ovome ili nema.

SUDIJA PARKER: A da identifikujete svaku temu pa da onda vidite šta svedokinja zna o tome? Da li ona može da potvrdi ili ne ono što bi mogao biti put kojim želite da je uputite.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude. Ne bih želeo sada da se sporim ali neki od ovih paragrafa se direktno odnose na izveštaje koje je svedokinja sačinila a o kojima smo govorili.

SUDIJA PARKER: Dokumenti koje ste naveli uvršteni su u spis, tako da nema potrebe da sada ponovo povlačimo to pitanje, izuzev ukoliko mi promenimo svoje mišljenje gospodine Black.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard...

SUDIJA PARKER: Čini mi se da tako skraćujete argument.

TUŽILAC BLACK: U ovom slučaju to je veoma efektno.

SUDIJA PARKER: Gospođo Ringgaard, malo ste nas sada nasmejali pri kraju današnjeg već dugog dana.

prevodioci: Prevodioci mole da gospođa Ringgaard čita izveštaj malo sporije. Hvala.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da. Gospođo Ringgaard, upravo je rečeno da prevodioci mole da polako čitate.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Ukoliko je od pomoći, mi imamo veziju na albanskom jeziku ovih dokumenata. Gospođo Ringgaard, maločas smo govorili o informacijama koje ste dobili u vezi procedure kako su ljudi hapšeni ili držani u zarobljeništvu. Koliko je vama poznato, kako je donošena odluka o tome ko su ljudi koji će biti uhapšeni i ispitivani?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne mogu da vam odgovorim na to pitanje.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li znate da li je postojala neka praksa, ili se odlučivalo od slučaja do slučaja?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Moj utisak je bio da je to bilo od slučaja do slučaja, ali ne znam.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Govorili smo o 'Kaznenom kodeksu OVK' u ratu zakonu vođenja rata OVK. Na osnovu razgovora koji ste imali sa ljudima iz OVK šta su bile teme koje su bile pokrivenne tim kodeksom?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mi nismo razgovarali o njegovom sadržaju.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li se to odnosilo na procedure o kojima su vam govorili ili ne, ili ne znate?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Čini se da da ali ne sećam se pojedinosti. Nismo razgovarali o pojedinostima tog kodeksa. Nama se činilo da su zbog odsustva policijske kontrole na tom terenu, zapravo oni bili preuzeli *de facto* ulogu policije. Tako da je to u stvari bila kombinacija krivičnog zakona i nečeg što se više ticalo sukoba.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kada kažete "oni su preuzeli ulogu policije", na koga mislite?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Na OVK. Mislim nije bilo nikog drugog da...

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da, to mi je jasno. Da li možete da budete malo konkretniji. Ko je to bio u OVK? Da li znate?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Maločas ste pomenuli Ženevske konvencije. Ispravite me ako grešim. Da li je ikad bilo pokrenuto pitanje Ženevskih konvencija i zakona ratovanja kada ste razgovarali sa ljudima iz OVK?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne sećam se tačno ali pretpostavljam da se i to bilo pominjalo tokom naših susreta.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Mislim da nema potrebe ... ali ako se ne sećate, onda u redu. Da li su vam ljudi iz OVK ikada rekla da li su oni bili u stanju da se pridržavaju pravila ratovanja?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne sećam se tačno. Hoću reći da ja nisam o tako nečem razgovarala sa ljudima u OVK. Mislim, ja sam se sreća sa jednim ili dva komandanta zone ali samo jedanoj ili dve prilike.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Preći ću sada na jednu nešto drugačiju temu. Govorili smo o kolaboracionistima. Da li ste ikad saznali kako zbog čega bi neko bio optužen za kolaboracionizam, zbog koje vrste aktivnosti?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U ovim izveštajima o nestalim osobama stajalo bi, na primer, da su ti ljudi imali nekakvih kontakata sa Srbima, to je ono što su nam porodice govorile. Rekli su nam da su imali poslovne aktivnosti sa njima ili da su im pomagali a da je od njih bilo zatraženo da ne stupaju u kontakte sa Srbima. I mislim da je to bilo tipično za obe zajednice. To je bilo veoma teško vreme za mešovite zajednice i mislim da su i srpska strana i strana OVK smatrale da su mešovite zajednice opasnost.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Puno vam hvala. Preći ću sada na jednu drugu temu. Ranije ste pomenuli vići broj Srba koji su bili nestali. Da li se sećate koliko je srpskih ili albanskih civila nestalo u vreme kada ste vi bili tamo?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim kada je reč o Srbima da je bilo nestalo negde oko 150 a do trenutka kada je završen ovaj izveštaj jasno je da je broj Albanaca već bio u hiljadama.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. A iz kog izvora ste dobili taj podatak o broju nestalih osoba? Da li se sećate kako ste ga dobili? Da li je KVM sastavila svoj vlastiti spisak...

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mi smo blisko saradivali sa Međunarodnim crvenim krstom kada smo sačinjavali ovaj spisak nestalih osoba.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Takođe sam vam malopre postavio pitanje u vezi sa Ademom Demaqijem i vi ste nam rekli sa ste se sreli s njim samo jednom prilikom? Da li se sećate bilo čega konkretnog o čemu ste tada razgovarali?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne sećam se tačno ali to se ticalo pritiska koji su vršili rođaci nestalih Srba i tražili da dobiju neku vrstu odgovora od OVK, gde su ti ljudi? Da li ih oni drže u zatvorima? I da razjasne koliko je možda tih ljudi ubijeno tokom razmene vatre u tom vremenskom periodu?

TUŽILAC BLACK – PITANJE: I da li ste dobili neke informacije od njega u tom smislu?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A da li ste tom prilikom razgovarali o sudbini srpskih zatvorenika?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da je on...Ne znam da li to mogu da kažem da da Odbrana ne uloži prigovor ali da je bio generalni ...

SUDIJA PARKER: Nemojte da vas plšti ova grupa zgodnih muškaraca, gospođo Ringgaard.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne. Mi smo mislili a mislim da je i gospodin Demaqi mislio da je u takvoj situaciji da bilo mnogo načina na koji su ljudi mogli da nestanu u tom vremenskom periodu. Recimo, tokom razmene vatre ili da je neku osobu ubila jedna ili druga strana u nekom okolnostima. Nije bilo načina da mi to utvrdimo. Ali činjenica je da se nijedna od tih osoba se nije vratila. I zbog toga mnogi od nas su zaključili da oni vrovatno više nisu živi i mislim da se gospodin Demaqi s time složio.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: To mi je jasno. Hvala.

TUŽILAC BLACK: Časni Sude, molim vas da li mogu ovi dokumenti o kojima nismo razgovarali da budu uvršteni u spis?

ADVOKAT MANSFIELD: Pa, pustiću gospodina Topolskog...

ADVOKAT TOPOLSKI: Ne, ne...

TUŽILAC BLACK: Ja sam shvatio da su oni uvršteni u spis pa sam nastavio na toj osnovi. Nadam se da nisam pogrešno razumeo.

ADVOKAT MANSFIELD: Meni je jasno, časni Sude, vaše mišljenje o iskazima iz druge ruke. Ali ovo može kasnije postati prihvatljivo zato što ćemo imati svedoka koji zaista može o tome da govori i koji može da da dodatnu težinu tim dokazima. Ali za sada sva ova pitanja su bila vrlo interesantna nijedno od tih od nije pokrenuto na osnovu ovog dokumenta.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski ne bismo želeli da vam ne pružimo mogućnost da odgovorite.

ADVOKAT TOPOLSKI: Pa vidim da ovde ima neka šala ali suviše je kasno danas za to. Ne, nemam ništa da dodam na ovaj argument.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC BLACK: Da li vi...

SUDIJA PARKER: Ono što sam rekao važi i dalje. Dokument će biti uvršten u spis ukoliko se ponudi na usvajanje. Vidim da je sad ponuđen, tako da se usvaja. A pitanje težine dokaznog predmeta je nešto potpuno drugo. Imajući na umu prigovor gospodina Guy-Smitha, mi pozivamo gospodina Blacka da se drži redosleda i da na jedan odgovarajući način ispituje lična saznanja svedoka o ovim temama. To ne znači da mi nećemo da mu dozvolimo ovo što je on želeo da uradi ali težina koju ćemo dati dokazima će zavistiti od onoga što ćemo kasnije čuti.

TUŽILAC BLACK: Hvala časni Sude. Mislim da bi bilo od koristi da postavim nekoliko pitanja u vezi ovog izveštaja, odnosno o načinu na koji je ovaj izveštaj sačinjen, samo da pojasnimo.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li se sećate koliko je ljudi radilo na izradi ovog izveštaja *Kako viđeno, tako rečeno?*

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim da je bilo dvanaestoro ljudi. Bilo je nekoliko savetnika izvan naše grupe koji su radili na izradi ovog izveštaja. Ja sam bila jedan od urednika iz naše grupe.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: A čime su oni raspolagali? Šta su uradili da sastave ovaj izveštaj?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mi smo se služili osnovnim dokumentima, svim oblicima pritužbi, žalbi, kako i pre evakuacije, kao i onih koje smo sakupili tokom vremenskog perioda kada smo razgovarali sa izbeglicama u Makedoniji i u Albaniji. Mi smo imali originale, odštampane dokaze kojima smo se služili kako bismo sačinili ovaj izveštaj i sve je to dostavljeno ovom Sudu.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Puno vam hvala.

TUŽILAC BLACK: Molim da se da broj dokaznom predmetu?

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet broj P150.

TUŽILAC BLACK: Hvala vam.

TUŽILAC BLACK: Izvinjavam se što ovde prekidam. Uz vaše dopuštenje molim vas da mi date dva minuta da pogledam ovaj dokument pre nego što nastavimo. U redu. Hvala, idemo dalje.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Gospođo Ringgaard, hvala i vama na strpljenju. Rekli ste da je KVM dobio informacije o kidnapovanjima koja je vršila OVK, uključujući i kidnapovanja kolaboracionista. Na osnovu informacija koje ste vi i Kosovska verifikaciona misija dobijali, da li ste ikada uspeli da utvrdite da li su to uradili neki otpadnički elementi ili je postojala jedna šira opšta politika koja je sleđena?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Informacije smo dobili zahvaljujući oficirima za vezu OVK, nama je bilo rećeno da je njima poznato da su to otpadnički elementi i da je i njima ponekad bilo teško da ih kontrolišu, u slučajevima lićne osvete i tako dalje. Budući da je bilo sporadićne vatre OVK je bila pod vojnim pritiskom ali naš utisak nije bio da je to politika koja se sledi, već da se to dešavalo u slučajevima kada dolazi nekih konkretnih razraćunavanja na terenu.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Maloćas ste govorili o trendovima i o tome da je vaš zadatak bio da vidite koje su tendencije. Da li ste ikada sa šefom misije razgovarali o tendencijama OVK da vrše otmice? Da li ste nekad o tako nećemu govorili?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Oficiri za vezu su pokretali to pitanje zbog naše zarinutosti ali iskreno govoreći, imajući na umu opšte stanje stvari, nije nam to toliko skretalo pažnju s obzirom na veliki broj pritužbi koje smo dobijali od Albanaca protiv srpskih vlasti na Kosovu/Kosovē.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: U redu. Hvala. Imam još samo par pitanja pre nego što završimo sa našim radom. Da li ste ikada ćuli za osobu Fatmir Limaj dok ste bili na Kosovu/Kosovē?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, ćula sam njegovo ime.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Možete li nam reći u kom kontekstu ste ćuli njegovo ime?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ćula sam da je pominjano kada je bila reć o komisiji koja je uspostavljena u Orahovcu/Rahovec, da bi se ispitalo šta se događalo tokom tih meseci, između juna i septembra 1998. godine kada je bilo borbi. Sećam se da su Srbi sa tog podrućja bili uznemirni što je on ćlan te komisije. Ali to je sve ćega se sećam.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Samo da razjasnimo. Da li se sećate zbog ćega su bili uznemireni da je on ćlan te komisije?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Mislim ono što su nam rekli, ne meni lićno, već sluźbeniku za ljudska prava u Orahovcu/Rahovec, jeste da su smatrali da je on pripadnik OVK i da ima izvesnu odgovornost za te događaje, te da bi mogao da pruži izvesne odgovore po pitnju sudbine tih nestalih Srba, ali da nije bio predusretljiv.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Dakle vi niste ništa više znali o tome?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Da li ste ikada čuli za logor u selu Lapušnik/Llapushnik?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Nisam za to čula dok sam bila na Kosovu/Kosovë 1998. i 1999. godine ali kasnije da.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Kada ste čuli za to?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Ali dok ste bili na Kosovu/Kosovë vi niste čuli za zatvorenički logor u Lapušniku/Llapushnik. Da li je to tačno?
SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne, koliko se ja sećam, ne.

TUŽILAC BLACK – PITANJE: Puno vam hvala. Hvala na vašem strpljenju.

TUŽILAC BLACK: Časni Sude, samo za zapisnik da kažem, ne bih želeo sada da se vraćam na taj dokument ali kao i dokazni predmet P150, da to bude jasno, to su zapravo svi dokumenti koji su u tabulatoru četiri u ovom svežnju dokumenata. Možda bi bilo bolje da pročitam sve oznake ERN za transkript.

SUDIJA PARKER: Da. To je ono što će biti usvojeno u spis kao dokaz.

TUŽILAC BLACK: Hvala. Dozvolite mi da vam pročitam koji su to brojevi: ERN K035-0414, ERN K0350-498 pa do ERN K035-0500 i ERN K035-0661 do ERN K035-0663. Nemam više pitanja. Hvala časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala. Pitam se nije li bolje da sada završimo sa današnjim radom.

ADVOKAT MANSFIELD: *(nije uključen mikrofon)*

SUDIJA PARKER: Pa ja sam ponudio gospodski...

prevodioci: Mikrofon za advokata, molim vas.

ADVOKAT MANSFIELD: Mislim da bi bilo više od koristi da svedokinji postavim par pitanja, jer ona možda ne može da odgovori na ta pitanja, pa bi već danas bila slobodna. To zavisi od toga kakvi će da budu njeni odgovori.

SUDIJA PARKER: Izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MANSFIELD

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Kad je reč o tome da ste čuli ime Fatmir Limaj, ja zastupam Fatmira Limaja, da li je moguće da ste možda pogrešno čuli ili pogrešno razumeli, jer ja želim da vam kažem da on nije bio član komisije o kojoj vi govorite? Da li je moguće da ste njegovo ime povezali pogrešno sa nečijim drugim imenom, jer je prošlo dosta vremena od tada?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja se sećam njegovog imena u kontekstu pitanja iz Orahovca/Rahovec ali moguće je da je njegovo ime pokrenuto u vezi sa tom komisijom. Sećam se imena, da.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: Ime...

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ali možda sam pogrešila kada sam pominjala komisiju.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: U redu. Sledeće pitanje. Prihvatam da ste vi čuli o Lapušniku/Llapushnik nakon što ste otišli sa Kosova/Kosovë. Mislim da ste vi faktički tek nedavno čuli o Lapušniku/Llapushnik, jer vi ste zapravo to ime povezali sa nekim drugim mestom. Dakle, vi ste rekli da ste čuli za Lapušnik/Llapushnik?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, svakako.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: I vi ste želeli da kažete da ste čuli za Lapušnik/Llapushnik ali ne u vezi sa zatvorima?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT MANSFIELD – PITANJE: To je sve što sam imao da vas pitam. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Mansfield. Gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Nemam pitanja.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski? Trebalo bi da gledate u gospodina Mansfielda, gospodine Topolski, a ne u mene.

ADVOKAT TOPOLSKI : Čini se da sam proveo puno godina gledajući gospodina Mansfilda..

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da, imam jedno ili dva pitanja gospođo Ringgaard. Ja zastupam Isaka Musliua. Da li vam je poznato da tokom vremenskog razdoblja koje nas interesuje i da li sam vas ispravno razumeo da ste vi prevashodno služili na Kosovu/Kosovë od 1. decembra 1998. godine pa sve do vaše evakuacije marta 1999. godine? Dakle to je bilo to prvo razdoblje, zar ne?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A onda ste se vratili nakon bombardovanja, zar ne??

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Vratila sam se januara 2000. godine.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Januara 2000. godine. U redu. Dakle vreme koje nas interesuje sada je zapravo tih četiri meseca koja ste proveli na Kosovu/Kosovë krajem 1998. godine. Mislim da biste mogli da odgovorite na ovo pitanje sa da ili ne. Da li ste tokom svog boravka tamo čuli za optužbe da su oficiri MUP-a nudili novac Albancima u zamenu za informacije o OVK? Vidim da klimate glavom.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I da li ste čuli za nekoliko primera da su oficiri MUP-a to zaista i činili?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Apsolutno, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Apsolutno.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A da li ste bili upoznati koliko je bilo slučajeva takvog ponašanja policajaca?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A osim tih protivusluga, pri tom mislim, na primer, da su nudili pasoš ili vize, da li ste ikada čuli da se pretilo Albancima u slučaju da neće da daju informacije o OVK?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Za pretnje sam čula svakako. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kad je reč o dokumentima koje ste nam dostavili, ja imam na primer na umu dokument koji je u tabulatoru broj tri, to je primer izveštaja o nestaloj osobi. Da li bi Pretresno veće moglo da zaključi gospođu Ringgaard da se ova informacija ovde zasniva u potpunosti na onome što je vaš kolega saznao?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, to je tačno. To je... naravno, da. To je ono što je porodica rekla.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. I na primer, ono što ste vi dostavili na stranici 81.458, na drugoj stranici, izveštilac kaže vašem kolegi: "Ja ne znam ni za jedan razlog zašto bi OVK zatvorila navedeno lice." Tu je zapisano isključivo ono što je taj izveštilac rekao, zar ne?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da, to je tačno. Nama je jasno bilo da oni ponekad nisu govorili istinu, da su se plašili ili da nisu hteli da kažu istinu iz razloga koji su bili njima poznati.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Da li vi onda kažete da je bilo slučajeva, iz kog god sad to razloga bilo, da ljudi nisu govorili istinu po pitanju tih otmica?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ja ne znam lično za neki konkretni slučaj, ali da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Želim da razjasnimo nešto što ste izjavili danas u dva navrata. Postavljeno vam je pitanje o zatvaranjima i tako dalje. Rekli ste a nadam se da vas ispravno citiram: "U odsustvu policije na području, oni", znači OVK "su *de facto* preuzeli funkciju policije." Kada kažete "na tom području" da li mislite na delove Kosova/Kosovë sa kojima ste vi i vaše kolege bile upoznate ili neki konkretni deo Kosova/Kosovë?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne. Ja mislim da sam rekla: "Na područjima na kojima je OVK imala kontrolu".

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A naravno, ta područja su se menjala, zar nije to bilo i vaše iskustvo, i kao što smo čuli od drugih svedoka. Išla su iz jednih ruku u druge?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Često?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: U vreme dok smo mi bili tamo, mislim da je stanje bilo nešto statičnije nego pre toga.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I na posletku, kada je reč o kolaboracionistima, govorili ste nam o tom pitanju. Zapravo stanje stvari je bilo, gospođo Ringgaard, da ukoliko bi srpski kolaboracionista sedeo sa nekim od vaših kolega, teško da bi bio spreman da kaže Kosovskoj verifikacionoj misiji, zar ne? To je bila realnost, zar ne? Ne bi došao i rekao vam rekao "Ja sam kolaboracionista", zar ne?

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN – ODGOVOR: Ne. Ali mislim da to nije ...ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To je sve što sam hteo da vas pitam i puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako mi dopustite, ja nemam pitanja ali sam nameravao da uložim prigovor u vezi ovog istog dokumenta P147. Ukoliko Pretresno veće želi da se poziva na te dokumente, onda bi ovo trebalo da bude primer izveštaja ...

SUDIJA PARKER: Mogu li da vam predložim da o tome razgovaramo sutra imajući u vidu koliko je sati?

ADVOKAT GUY-SMITH: Apsolutno. Ali onda će to biti nešto dosta kasnije.

SUDIJA PARKER: Videćemo. Gospodine Black, da li imate dodatnih pitanja?

TUŽILAC BLACK: Ne.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospođo Ringgaard, mislim da vi imate tu čast da ste bili najbrži svedok u ovom predmetu. Hvala vam što ste došli i pomogli nam. A sada svakako možete da se vratite svojim aktivnostima.

SVEDOKINJA RINGGAARD PEDERSEN : Hvala.

SUDIJA PARKER: Molim vas da sačekate samo čas da završimo i onda ćete biti slobodni. Gospodine Whiting, šta imamo za sutra?

TUŽLAC WHITING: Časni Sude, za vreme...

SUDIJA PARKER: Ne morate okolišati.

TUŽLAC WHITING: U redu. Nemamo svedoka, jer smo morali da biramo između dužeg i kraćeg svedoka, tako da smo, kao što ste videli, izabrali kraćeg svedoka, jer nismo želeli da premašimo vreme.

SUDIJA PARKER: U redu. S obzirom na vreme gospodine Whiting, s obzirom na trake i svu administrativnu proceduru, mi ne možemo sada da saslušamo gospodina Guy-Smitha. Ali kada biste samo mogli da zapamtite svoju poentu, gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hoću.

SUDIJA PARKER: I da je iznesete kada budemo nastavili sa radom , dakle u ponedjeljak u 14.15 časova.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izneću to tada.

SUDIJA PARKER: Ukoliko nema drugih pitanja, ovim je završen današnji rad i nastavićemo u ponedjeljak kroz nedelju dana.

Sednica je završena u 19.02 h.

Nastavlja se u ponedjeljak, 21. februara 2005. godine u 14.15 h.

